

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Prop. 157 LS

(2015–2016)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak)

Endringer i ekomloven og samtykke
til godkjenning av EØS-komiteens
beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016
om innlemmelse i EØS-avtalen av
forordning 2015/2120 om tilgang til et
åpent internett og internasjonal gjesting,
og gjennomføringsforordning 2015/2352
om mobiltermineringstakster

Innhold

1	Proposisjonens hovedinnhold	5	7.1	Innledning	24
			7.2	Kort om lovforslaget	24
			7.3	Høringsinstansenes syn	24
			7.4	Departementets vurdering	26
2	Bakgrunnen for lovforslaget	7	8	Hjemmel for ny forskrift om sektoravgift og gebyr til Nasjonal kommunikasjonsmyndighet	29
2.1	Ekommarkedet	7	8.1	Innledning	29
2.2	Høringen	7	8.2	Gjeldende rett	29
			8.3	Høringsnotatets forslag	29
3	Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning	10	8.4	Høringsinstansenes syn	30
3.1	Nærmere om innholdet i rettsaktene	10	8.5	Departementets vurdering	30
3.1.1	Forordning (EU) 2015/2120	10	9	Øvrige endringer	31
3.1.2	Gjennomføringsforordning (EU) 2015/2352	10	9.1	Frekvenstillatelse til kringkasting	31
3.2	EØS-komiteens beslutning	11	9.2	Opphør av ulovlige forhold	31
3.3	Forholdet til norsk rett	11	10	Økonomiske og administrative konsekvenser	33
4	Nettnøytralitet	12	10.1	Nettnøytralitet	33
4.1	Innledning	12	10.2	Internasjonal gjesting	33
4.2	Gjeldende rett	12	10.3	eCall	33
4.3	Høringsnotatets forslag	12	10.4	Gebyr	34
4.4	Høringsinstansenes syn	13	10.5	Øvrige endringer	34
4.5	Departementets vurdering	14	11	Merknader til de enkelte bestemmelsene	35
5	Nødanrop fra kjøretøy – eCall	15	A Forslag til lov om endringer i ekomloven	43	
5.1	Innledning	15	B Forslag til vedtak om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster	46	
5.2	Gjeldende rett	15			
5.3	Høringsnotatets forslag	15			
5.4	Høringsinstansenes syn	16			
5.5	Departementets vurdering	17			
6	Vern av kommunikasjon og data	19			
6.1	Innledning	19			
6.2	Gjeldende rett	19			
6.3	Høringsnotatets forslag	19			
6.4	Høringsinstansenes syn	19			
6.5	Departementets vurdering	21			
7	Tilbakebetaling mellom tilbydere	24			

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Prop. 157 LS

(2015–2016)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak)

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

*Tilråding fra Samferdselsdepartementet 16. september 2016,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Ved EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 ble vedlegg XI (elektronisk kommunikasjon, audiovisuelle tjenester og informasjonssamfunn) til EØS-avtalen endret for å innlemme europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/2120 om fastsettelse av tiltak for tilgang til et åpent internett og endring av direktiv 2002/22/EF om universelle tjenester og brukerrettigheter knyttet til elektronisk kommunikasjonsnettverk og -tjenester og forordning (EU) 531/2012 om gjesting i offentlige mobilnett i Unionen samt kommisjonens gjennomføringsforordning 2015/2352 om fastsettelse av de høyeste mobiltermineringstakstene i hele Unionen.

Forordning (EU) 2015/2120 etablerer rettslige rammer for nettnøytralitet og videreutvikler de felleseuropeiske reglene om prising av internasjonale gjestingstjenester. Gjennomføringsforordning (EU) 2015/2352 fastsetter det maksimale pristillegget mobiltilbydere kan belaste sluttbruker for mottak av gjestingssamtaler i EØS-området.

Ettersom gjennomføringen av EØS-komiteens beslutning i norsk rett krever lovendring, er Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nødvendig i samsvar med Grunnloven § 26 annet ledd. EØS-komiteens beslutning og rettsaktene i uoffisielle norske oversettelser følger vedlagt.

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

Samferdselsdepartementet foreslår i denne proposisjonen lovendringer som skal legge til rette for etablering av rettslige rammer for nettnøytralitet, blant annet for å gjennomføre forordning 2015/2120 i forskrift. Videre foreslås en endring for å legge til rette for gjennomføringen av eCall (nødanrop fra kjøretøy), oppdatering av begrepet radioutstyr, og nødvendige endringer i hjemmelsgrunnlaget for gebyrer til Nasjonal kom-

munikasjonsmyndighet som følge av Finansdepartementets presisering av skillet mellom sektoravgifter og gebyrer. I tillegg foreslås enkelte justeringer og endringer som følge av utvikling og erfaringer fra tiden som har gått siden forrige lovrevisjon, blant annet knyttet til frekvenstillatelse til kringkasting, vern av kommunikasjon og data, opphør av ulovlig forhold og tilbakebetaling mellom tilbydere.

2 Bakgrunnen for lovforslaget

2.1 Ekomarkedet

Norge er i dag et av de mest digitaliserte landene i verden. Det har skjedd store teknologiske endringer innenfor elektronisk kommunikasjon de siste 10–15 årene. De fleste samfunnssektorer er avhengig av raske, sikre og tilgjengelige ekom tjenester.

Utbredelsen av smarte hjem, maskin-til-maskin-kommunikasjon, e-helse, automatiske strømmålere, automasjon og intelligente kjøretøy er eksempler på at stadig flere «ting» skal kommunisere med hverandre og omgivelsene. Slike tjenester setter nye krav til overføringskapasitet, flatedekning og lav ende-til-ende forsinkelse i ekomnettene.

Tilbydere av offentlig ekom tjenester og -nett bygger i all hovedsak ut sitt tilbud på markedsmessig og forretningsmessig grunnlag. De siste årene har det vært en sterk vekst i andelen av befolkningen som har tilbud om faste og mobile ekomnett og -tjenester med høy dataoverføringskapasitet (fast og mobilt bredbånd). Denne utbyggingen har i hovedsak vært gjennomført på kommersielle vilkår, men enkelte steder har det offentlige bidratt med noe midler. Selv om utbyggingen av ekominfrastruktur i Norge har vært massiv, finnes det likevel fortsatt områder med begrenset eller ingen dekning av mobilnett og bredbånd. I tillegg er det fortsatt forskjeller mellom tilbudene som er tilgjengelig for innbyggere og bedrifter i byer og bynære områder, og det som tilbys i spredtbygde strøk.

Tall som Nasjonal kommunikasjonsmyndighet har innhentet, viser at de samlede investeringer i varige driftsmidler¹ utgjorde om lag 7,8 milliarder kroner i 2014. Det er noe mer enn i 2012 og 2013. Beløpet omfatter investeringer i fastnett og mobilnett samt øvrige investeringer som ikke kan henføres til disse. Investeringene i 2014 tilsvarte om lag 25 prosent av omsetningen samme år. Utbygging av fibernett og 4. generasjons mobilnett (4G)

utgjør den største andelen av de samlede investeringene i varige driftsmidler.

Etterspørselen etter både fast og mobilt bredbånd med god kapasitet er sterkt økende. Ved utgangen av 2. kvartal 2015 hadde i overkant av 80 prosent av norske husstander abonnement på fast bredbåndstilknytning. I tillegg har mange også mobilt bredbåndabonnement som hittil gjerne har vært betraktet som et supplement til fast bredbånd, men som i økende grad også kan være et fullgodt alternativ for noen brukergrupper. I de seneste årene har vi i Norge, slik som i resten av Europa, sett en eksplosiv vekst i bruken av mobile tjenester. Fra 2013 til 2014 økte bruken av mobildata med 73 prosent. Mobiltelefon-tjenesten har i stor grad overtatt for fasttelefon-tjenesten, og i første halvår 2015 utgjorde taletrafikk fra mobiltelefoner nesten 84 prosent av den totale taletrafikken.

Den samlede omsetningen for alle tilbyderne i sluttbrukermarkedet, altså beløpet tilbyderne fakturerer egne sluttkunder, utgjorde i underkant av 31 milliarder kroner² i 2014. Beløpet omfatter hovedsakelig fasttelefon-tjenesten, fast bredbånd og mobiltjenester, og har vært relativt stabilt de siste årene.

For en nærmere omtale av det norske ekomarkedet vises det til Meld. St. 27 (2015–2016) Digital agenda for Norge: IKT for en enklere hverdag og økt produktivitet, del IV Nasjonal plan for elektronisk kommunikasjon:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/fe3e34b866034b82b9c623c5cec39823/no/pdfs/stm201520160027000dddpdfs.pdf>

Det vises særlig til omtalen i kapitlene 22 til 24.

2.2 Høringen

Samferdselsdepartementet sendte 1. februar 2016 utkast til forslag til endringer i ekomlov og ekomforskrift på høring med frist 11. mars 2016. Det har

¹ I tillegg kommer kjøp av tilgang til frekvenser og investeringer i andre immaterielle eiendeler. Samlet utgjorde dette bortimot 1,2 milliarder kroner i 2014.

² Beløpet er eksklusive mva. I tillegg til de tjenester som er nevnt, inkluderer det omsetning knyttet til overføringskapasitet og datakommunikasjonstjenester. Beløpet inkluderer ikke omsetning knyttet til distribusjon av TV. I 2014 utgjorde dette mer enn 8,2 milliarder kroner.

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

innkommet i alt 21 høringsvar med merknader til utkastet til endringer i ekomloven. Høringen ble offentliggjort på departementets hjemmesider og sendt direkte til følgende høringsinstanser:

Departementene
 Departementenes Servicesenter
 Brukerklagenemda
 Datatilsynet
 UiO, Institutt for medier og kommunikasjon
 UiO, Institutt for privatrett, Senter for rettsinformatikk
 Jernbaneverket
 Kommunenes sentralforbund (KS)
 Konkurransetilsynet
 Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom)
 Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM)
 Norsk Romsenter
 Norsk senter for informasjonssikring (NorSIS)
 Politiets IKT-tjenester
 Simula Research Laboratory AS
 Statens Vegvesen
 Abelia
 Akademikerne
 Arbeidsgiverforeningen Spekter
 Deltasenteret – Statens kompetansesenter for deltagelse og tilgjengelighet
 Den norske advokatforening
 Den norske dataforening
 Den norske fagpresses forening
 Eforum
 El- og IT-forbundet
 Europabevegelsen
 Fagpressens informasjonskontor
 Finansnæringens hovedorganisasjon
 Forbrukerombudet
 Forbrukerrådet
 Forsvarets forskningsinstitutt (FFI)
 Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO)
 Funksjonshemmedes fellesforbund
 Handels- og servicenæringens hovedorganisasjon (HSH)
 Huseiernes landsforbund
 IKT-Norge
 Kabel Norge
 LO
 Mediebedriftenes landsforening
 NBBL
 Nei til EU
 NELFO
 NEMKO
 NITO
 Norges Jeger- og Fiskerforbund
 Norges naturvernforbund
 Norges pensjonistforbund
 Norske flyspeditørers forening

Norsk handikapforbund
 Norsk lokalradioforbund
 Norsk post- og kommunikasjonsforbund (Postkom)
 Norsk transport- og logistikkforening
 Norsk Radio Relæ Liga (NRRL)
 Norges Røde Kors
 NTNU
 Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)
 Næringslivets sikkerhetsråd
 Stiftelsen Elektronikkbransjen
 Tekna
 Teknologirådet
 Telefunkforum
 Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS)
 ACN Norge AS
 Agder Energi
 Atea AS
 BaneTele AS
 Banzai 4G AS
 Bisnode Matchit AS
 BKK AS
 Breiband.no AS
 Broadnet Norge AS
 Canal Digital
 Chili Mobil AS
 Cisco Systems Norge
 Com 4 AS
 Digitale Medier 1881 AS
 Easy Connect AS
 Eidsiva Bredbånd AS
 Eltel Networks AS
 Ericsson AS
 Eniro Norge AS
 Eninvest AS
 GET
 IBM Norge AS
 ICE Norge AS
 Intelcom Group AS
 Inquam Norway AS
 Kvantel AS
 Last Mile Communications
 Lebara AS
 LOS Bynett AS
 Lycamobile Norway Ltd
 Lyse Fiber AS
 Mediehuset Tek AS
 Mesta AS
 Nera Networks AS
 Network Computing Spectrum AS
 Newphone Norge AS
 NextGenTel AS
 NextNet AS
 Nokia Norge AS
 Norkring AS

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

Norsk rikskringkasting (NRK)
NTE bredbånd AS
Norges televisjon AS (NTV)
Orange business Norway AS
Orkla ASA
Phonect AS
Phonero AS
Posten Norge AS
Powertech Information Systems AS
P4 Radio hele Norge
Radio Norge
Relacom
RiksTV AS
Satel Norge AS
Schenker AS
Schibsted ASA
Sikringsradioen AS
Siemens AS
StatoilHydro
Statnett
Strålfors AS
Sønnico
Tafjord Mimer AS
Talkmore AS
TampNett AS
TDC AS
Telenor Norge AS
Telenor Maritime AS
Teleplan AS
Teletopia Gruppen AS
TeliaSonera Norge AS
Telio Telecom AS
TNT Norge AS
TV 2 AS
TV3 AS
TVNorge AS
UNINETT
Verizon Norway AS

Departementet mottok 21 høringsinnspill. Følgende hadde merknader til høringen:

Justis- og beredskapsdepartementet, Advokatforeningen, Broadnet, Datatilsynet, Forbrukerombudet, Forbrukerrådet, Ice Communication Norge AS, IKT Norge, Landsorganisasjonen i Norge, Mediebedriftenes Landsforening, Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, Nasjonal Referansedatabase, Norges Ingeniør og Teknologiforbund, Norges Televisjon, Norsk Radio Relæ Liga, Norsk Romsenter, Statens vegvesen, TDC Get AS, Telenor Norge AS, Telia Norge AS og Viken Fiber AS hadde merknader til høringen.

Arbeids- og sosialdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Kulturdepartementet, Landbruks- og matdepartementet og Utenriksdepartementet hadde ingen merknader til høringen.

Øvrige høringsinstanser hadde ingen merknader. Høringsuttalelsene kan leses i sin helhet på departementets hjemmeside www.regjeringen.no/sd

I høringen forut for lovproposisjonen ble det også foreslått endringsforslag i loven for å ta inn EUs regulering av BEREC (Body of European Regulators for Electronic Communications) i norsk rett. EFTA/EØS-landenes stilling i BEREC er imidlertid ennå ikke avklart, selv om det kan se ut som dette vil finne en løsning. Denne delen av EUs regulering kan derfor fremdeles ikke gjennomføres i norsk rett. Departementet tar sikte på å komme tilbake til Stortinget når det ligger til rette for å innlemme BEREC-forordningen (EF) 1211/2009 og de resterende bestemmelsen i direktiv 2009/136/EF og 2009/140/EF som omhandler BEREC, og som ikke ble gjennomført i norsk lov gjennom endringene av ekomloven 1. juli 2013, jf. Prop. 69 L (2012–2013) om endringer i ekomloven.

3 Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning

3.1 Nærmere om innholdet i rettsaktene

3.1.1 Forordning (EU) 2015/2120

Forordningen omhandler nettnøytralitet og internasjonal gjesting.

Prinsippet om nettnøytralitet innføres for første gang i det felleseuropeiske regelverket og skal bidra til å sikre et åpent og ikke-diskriminerende internett. Nettnøytralitet betyr at alle skal ha mulighet til å bruke internett på like vilkår. Internetttilbydere skal i henhold til forordningen håndtere all trafikk likt, uten diskriminering, begrensninger eller forstyrrelser og uavhengig av avsender, mottaker, utstyr, applikasjon, tjeneste eller innhold.

Forordningen regulerer blant annet internetttilbydernes anledning til å benytte trafikkstyring. Tiltak for å styre internettrafikken er tillatt under visse betingelser. Relevante unntak fra bestemmelsen omfatter (a) håndhevelse av annet regelverk, (b) ivaretagelse av sikkerhet og integritet, og (c) styring av trafikken under overbelastnings-situasjoner i nettet. Forordningen beskriver videre muligheten til å tilby «andre tjenester enn internetttilknytning» (såkalte spesialiserte tjenester – for eksempel IP-TV) i parallell med internetttilknytningen. Forordningen inneholder minimumskrav til hvilken informasjon som skal fremgå av avtalene om tilgang til internett.

Forordningen endrer parlaments- og rådsforordning 531/2012 om gjesting i offentlige mobilnett. Forordningen innebærer at det fra 15. juni 2017 ikke skal koste mer å ringe eller motta samtaler, sende SMS eller bruke datatjenester på reise i utlandet enn det det gjør å benytte tilsvarende tjenester nasjonalt. For at dette skal kunne skje, må kommisjonen innen sommeren 2016 legge frem en analyse av grossistmarkedet for internasjonal gjesting og foreslå nødvendige tiltak som gjør det mulig å avskaffe ekstrakostnader for internasjonal gjesting på sluttbrukernivå.

Forordningen innebærer prisreduksjoner for internasjonale gjestingstjenester fra 30. april 2016

for medlemslandene. I en overgangsperiode fra 30. april 2016 til 14. juni 2017, skal prisene for å ringe, sende SMS og bruke datatrafikk, ikke overstige nasjonale priser, eventuelt med et begrenset pristillegg. Forordningen regulerer videre hva summen av nasjonale priser og pristillegget maksimalt kan være og setter et pristak for tillegget for mottak av samtaler. Det er heller ikke tillatt å ta et tillegg for mottak av SMS eller meldinger til talepostkassen. Forordningen regulerer også takseringsperiode for utgående samtaler, databruk og MMS.

Når overgangsperioden opphører vil tilbyderne ha anledning til å legge til grunn en «rimelig bruk policy» for å hindre misbruk av internasjonal gjesting (for eksempel ved permanent gjesting). For gjesting som går utover rimelig bruk, vil det kunne legges til et lite tillegg tilsvarende tilleggene som gjelder for overgangsperioden. Nærmere regler for rimelig bruk vil bli fastsatt av kommisjonen gjennom en gjennomføringsrettsakt som skal legges frem innen 15. desember 2016. Det åpnes i forordningen for å gjøre unntak fra prisreglene for enkelttilbydere i helt spesielle tilfeller og etter søknad til den nasjonale reguleringsmyndighet.

Transparensbestemmelsene i forordning (EU) 531/2012 oppdateres med informasjon om rimelig bruk, samt eventuelle tillegg som følge av at unntaksbestemmelsen blir benyttet. Bestemmelsene om atskilt salg av internasjonal gjesting i forordning (EU) 531/2012 begrenses til kun å omfatte datatjenester.

3.1.2 Gjennomføringsforordning (EU) 2015/2352

Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2015/2352 fastsetter det maksimale pristillegget mobiltilbydere kan belaste sluttbruker for mottak av gjestingssamtaler. Maksimalprisen skal i henhold til forordning (EU) 2015/2021 tilsvare det vektede gjennomsnittet av maksimale termineringspriser i hele EU.

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

3.2 EØS-komiteens beslutning

I henhold til EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 skal EØS-avtalens vedlegg XI (elektronisk kommunikasjon, audiovisuelle tjenester og informasjonssamfunn) endres.

EØS-komiteens beslutning inneholder en fortale og fire artikler. I innledningen blir det vist til at EØS-avtalen, og særlig artikkel 98, gjør det mulig å endre vedleggene til avtalen gjennom beslutning i EØS-komiteen.

Artikkel 1 fastsetter at europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/2120 av 25. november 2015 om fastsettelse av tiltak for tilgang til et åpent internett og endring av direktiv 2002/22/EF om universelle tjenester og brukerrettigheter knyttet til elektronisk kommunikasjonsnettverk og -tjenester og forordning (EU) 531/2012 om gjesting i offentlige mobilnett i Unionen samt kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2015/2352 om fastsettelse av det veide gjennomsnittet av de høyeste mobiltermineringstakstene i hele Unionen, skal innlemmes i EØS-avtalens vedlegg XI.

Artikkel 2 fastsetter at teksten til forordningen og gjennomføringsforordningen på islandsk og norsk, som skal kunngjøres i EØS-tillegget til

«Den europeiske unions tidende», skal gis gyldighet.

Artikkel 3 fastsetter at beslutningen trer i kraft etter at EØS-komiteen har mottatt alle meddelelser etter EØS-avtalens artikkel 103 nr. 1³.

Artikkel 4 fastslår at beslutningen skal kunngjøres i EØS-avdelingen av og EØS-tillegget til «Den europeiske unions tidende».

3.3 Forholdet til norsk rett

Gjennomføringen av forordningene i norsk rett gjør det nødvendig med endringer i ekomregelverket. Når det gjelder nettnøytralitet, så omtales gjeldende rett nedenfor under punkt 4. Nettnøytralitet er ikke tidligere lovregulert i EU eller i Norge. Internasjonal gjesting er allerede regulert i EU gjennom forordning (EU) 531/2012 og gjennomført i norsk rett, jf. ekomforskriften § 2-7. Bestemmelsene i forordningen om internasjonal gjesting vil på lik linje med tidligere forordninger om internasjonal gjesting bli gjennomført i ekomforskriften.

³ Forfatningsrettslige krav angitt.

4 Nettnøytralitet

4.1 Innledning

Det foreslås en ny bestemmelse § 2-16 som skal gi hjemmel til å innføre regler om åpen internettilgang i forskrift, herunder å innføre felles-europeiske regler som nevnt over. I norsk sammenheng er åpen internettilgang bedre kjent som «nettnøytralitet». Ivaretagelse av nettnøytralitet er grunnleggende for å sikre brukerne i Norge gode, fremtidsrettede ekomtjenester og stimulere til næringsutvikling og innovasjon, og er en forutsetning for videre økonomisk, sosial, kulturell og demokratisk utvikling i det moderne samfunn. Målsetningen for arbeidet med nettnøytralitet er å sikre at Internett forblir en velfungerende, åpen og ikke-diskriminerende plattform for alle typer kommunikasjon og innholds-distribusjon.

4.2 Gjeldende rett

Bestemmelsen om nettnøytralitet er ny i ekomloven, og det har tidligere ikke vært lovfestede bestemmelser om nettnøytralitet. Siden 2009 har vi imidlertid hatt nasjonale retningslinjer for nettnøytralitet i form av bransjeavtale mellom Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, forbrukermyndigheter og nasjonale innholds- og tjenestetilbydere. De nasjonale retningslinjene har sikret norske brukere tilgang til innhold på nettet på en god måte samtidig som tilbydere av nett og innhold har kunnet utvikle nye forretningsmodeller og tjenester på fast og mobilt bredbånd. Sentrale prinsipper i vår bransjeregulering er:

1. Internettbrukerne har rett til en internettknytning med spesifisert kapasitet og kvalitet.
2. Internettbrukerne har rett til en internettknytning som gir adgang til
 - å hente og levere innhold etter eget ønske
 - å bruke tjenester og applikasjoner etter eget ønske
 - å koble til utstyr og bruke programvare som ikke skader nettverket, etter eget ønske.

3. Internettbrukerne har rett til en internettknytning fri for diskriminering med hensyn til applikasjonstype, tjenestetype, innholdstype og hvem som er avsender eller mottaker.

Norge var første land i Europa som etablerte en regulatorisk ordning for nettnøytralitet, og er ett av få land i Europa som har hatt slike bransjeregler. Situasjonen har vært annerledes i andre land i Europa. En større undersøkelse av nettnøytralitet i det europeiske markedet i 2012 viste flere brudd på nettnøytralitet. Så mange som hver tredje bruker av mobil internettaksess og hver femte bruker av fast internettaksess opplevde ulike former for restriksjoner, som for eksempel blokkering av IP-telefoni, på sin internettknytning. Den europeiske undersøkelsen startet en politisk diskusjon om et felleseuropeisk regelverk for nettnøytralitet, og regler om nettnøytralitet ble endelig vedtatt og godkjent i forordning (EU) 2015/2120 av 4. november 2015. Forordningen er nærmere omtalt ovenfor.

4.3 Høringsnotatets forslag

I høringsnotatet ble det foreslått inntatt en ny bestemmelse i ekomloven som gir hjemmel til å gjennomføre felleseuropeiske regler om nettnøytralitet i norsk rett. Høringsnotatet inneholdt også forslag til endringer i ekomforskriften, herunder et forslag om en bestemmelse som gjennomfører EUs forordning 2015/2120 med hensyn til nettnøytralitet. Ny bestemmelse i ekomloven tar i første omgang sikte på å gi hjemmel til å gjennomføre den delen av forordningen som gjelder nettnøytralitet i norsk rett, men er ment å være en rammebestemmelse som gir hjemmel til å gjennomføre kommende EU-rettsakter om nettnøytralitet forutsatt at de er relevante og akseptable. Lovfesting av nettnøytraliteten fører til økt regulatorisk forutsigbarhet ved at aktørene får forpliktende og klare regler for nettnøytralitet å forholde seg til.

Nettnøytralitet betyr at alle skal ha mulighet til å bruke Internett på like vilkår. Med dette menes

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

at trafikken på Internett skal håndteres uavhengig av avsender, mottaker, utstyr, applikasjon, tjeneste eller innhold. Internettets betydning for samfunnet er økende, og etter hvert som Internett blir viktigere for folk blir også nettnøytraliteten viktigere. For nordmenn som forbrukere og borgere, er nettnøytralitet viktig for tilgangen til kommunikasjons-tjenester, ytringsfrihet og demokrati. Regulering av nettnøytralitet sikrer både brukerrettigheter og generelle samfunnsmessige fordeler, samtidig som det stimulerer til næringsutvikling. For at nettet skal kunne opprettholde funksjoner og best mulig utvikles videre må det fungere som en åpen og ikke-diskriminerende plattform for alle som er tilknyttet. For å sikre dette er det vedtatt felles-europeiske regler for nettnøytralitet.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet har bidratt i arbeidet med EUs nye nettnøytralitetsregler gjennom å lede BERECs ekspertgruppe for nettnøytralitet. EUs forordning inneholder flere sentrale prinsipper som er sammenfallende med den norske nasjonale bransjeavtalen. Dette gjelder blant annet prinsippene nevnt ovenfor. De felleseuropeiske reglene avviker imidlertid fra de norske på noen punkter, dette gjelder for eksempel transparensbestemmelsene for internettilbydere informasjon til sluttbrukerne om kvaliteten på internettilknytningen, der forordningen inneholder skjerpede regler.

De norske retningslinjene vil bli avløst av felleseuropeiske regler om nettnøytralitet. Departementet ønsker imidlertid i den grad det er mulig innenfor forordningens rammer, å opprettholde norsk nettnøytralitetspolicy som er etablert gjennom mange års erfaring. For å sikre en harmonisert praktisering av regelverket om nettnøytralitet vil BEREC utvikle retningslinjer for regulatørens håndheving av den europeiske reguleringen. Disse europeiske retningslinjene vil foreligge innen 30. august 2016.

4.4 Høringsinstansenes syn

Flere av høringsinstansene har kommet med innspill til forslaget om en ny bestemmelse om nettnøytralitet i ekomloven:

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet støtter departementets forslag om å lov- og forskriftsfeste en egen bestemmelse om nettnøytralitet. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet foreslår imidlertid at det tilføyes:

«en henvisning til § 2-16 i ekomloven § 10-13 første ledd nr. 2 for å ha mulighet til å ilegge

overtredelsesgebyr dersom det påvises brudd på nettnøytraliteten. I denne forbindelse vises det til ordlyden i forordning 2015/2120/EC Artikkel 6 om sanksjoner.»

Telenor mener definisjonen av nettnøytralitet ikke er dekkende for forordningen. Det vises videre til at EU ikke bruker begrepet nettnøytralitet, men «open internet access». Slik definisjonen av nettnøytralitet nå er formulert kan den leses som om det forsøkes å skape en særnorsk legaldefinisjon, noe Telenor mener er i strid med EUs ambisjon:

«Forordningen krever ikke at «all internett trafikk skal behandles likt», denne forpliktelse avgrenses til internett aksess (artikkel 3.3: «providers of internet access shall treat all traffic equally»). Forordningen åpner for en rekke unntak fra kravet om likebehandling f.eks. «reasonable traffic management» samt at det åpnes for tilpasninger av tjenester til krav fra spesifikke anvendelser. Dersom loven skal spesifisere «likebehandling» så bør den følge også spesifisere unntak fra likebehandling.»

Telenor hevder videre at bransjeavtalen om nettnøytralitet er overflødig og bør oppheves:

«For å sikre forutsigbare rammevilkår, unngå tolkningstvil og en særnorsk ressursødende prosess, samt å sikre europeisk harmonisering, bør den norske bransjeavtalen termineres slik at norsk policy baseres på forordningen. Dette harmonerer også best med ordlyden i Samferdselsdepartementets forslag til ny § 1-12.»

Telenor mener derfor ordlyden i § 2-16 må endres til:

«§ 2-16 Nettnøytralitet Åpen tilgang til internett Myndigheten kan gi forskrifter om åpen tilgang til Internett.»

Telenor oppfordrer også til en formell høring av retningslinjene i løpet av mars eller april 2016, fordi retningslinjene som utvikles av BEREC antas å ville ha stor innvirkning på tolkning av forordningen og større åpenhet om retningslinjene er dermed viktig.

Telia har vist til at de nye reglene om nettnøytralitet er gitt i forordning og påpeker at forordningen ikke kan omskrives for bedre innpass i norsk rett. Ved nasjonal tolking og håndheving må retningslinjer og praksis fra EU være retningsgivende. Videre må:

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

«norske myndigheter fra det tidspunkt reglene gjennomføres i norsk rett, så langt som mulig harmoniserer fortolkningen og håndhevelsen av de nye reglene med føringer fra, og utviklingen i EU. Dette helt uavhengig av om utviklingen er i tråd med eller går på tvers av norske myndigheters tidligere uttalte nettnøytralitetspolicy.»

Ice er overordnet positive til prinsippet om nettnøytralitet, men peker på at tilbyderne må sikres tilstrekkelig fleksibilitet til å tilby egne kunder gode og fremtidsrettede løsninger, men hvor den enkeltes kundes behov og ønsker kan tilpasses.

Forbrukerrådet, Forbrukerombudet og Mediebedriftenes Landsforening er positive til at reglene om nettnøytralitet lovfestes. Forbrukerrådet og Forbrukerombudet har enkelte innspill til hvordan forordningen skal tolkes. Dette gjelder først og fremst Nasjonal kommunikasjonsmyndighets oppfølging av forskriften, og er for detaljert til å komme inn på her. Mediebedriftenes Landsforening har også synspunkt på oppfølgingen av de nye reglene i forskrift, og mener at Norge burde vurdere om det skal velges strengere regler.

Landsorganisasjonen i Norge mener det egentlig ikke er grunn for å innføre felleseuropeisk regler om nettnøytralitet da Norge allerede har gode regler for dette. Det er imidlertid viktig at innføring ikke fører til en svekkelse av politikken vi har på området.

4.5 Departementets vurdering

Departementet er enig i Telenors påpeking av at forordningen benytter begrepet «open internet access» og ikke «nettnøytralitet». I Norge har vi hatt en debatt om innføring av nettnøytralitet i norsk regelverk i bransjen, media og på Stortinget. Bruk av begrepet nettnøytralitet er ikke ment å skulle innebære noen realitetsforskjell til forordningens bruk av begrepet «open internet access». Ettersom nettnøytralitet som begrep har fått feste i Norge, mener departementet det er naturlig med en definisjon av nettnøytralitet i norsk regelverk, og foreslår derfor fortsatt bruk av dette begrepet. Departementet kan ikke se at begrepsbruken skal endres.

Når det gjelder definisjonens nærmere innhold er departementet ikke enig med Telenor i at forordningen begrenser seg til behandling av tra-

fikk kun i aksessdelen av nettet. Begrepet «aksessnett» benyttes i Norge, men er ikke det samme som internettaksess. Forordningen krever åpen tilgang fra sluttbruker til en innholdsserver på Internett og tilbake. Forordningens unntak for trafikkstyring med mer gjelder på samme måte for hele tjenestekjeden. Departementet opprettholder forslaget til definisjon.

Departementet er videre enig med Telenor i at innlemming av forordningen i norsk rett innebærer at de nasjonale retningslinjene fases ut når de nye reglene om nettnøytralitet trer i kraft. Departementet viser for øvrig til at så langt det er hensiktsmessig og innenfor forordningens rammer er det ønskelig å opprettholde norsk nettnøytralitetspolitikk slik den er etablert gjennom mange års erfaring.

Departementet er enig med *Landsorganisasjonen i Norge* at norsk politikk på området ikke bør svekkes, og viser til at norske myndigheter arbeider aktivt i BEREC for å få gjennomslag for norske myndigheters syn i nettnøytralitetsspørsmål. En innføring av EUs forordning fører for øvrig til at vi går fra en bransjeavtale til en lovfesting av nettnøytralitet.

Både Telia og Telenor viser til retningslinjene fra BEREC og at det er viktig med åpenhet rundt disse. Departementet er enig i dette.

Det er i flere innspill uttrykt bekymring for at enkelte av bestemmelsene i forordningen kan gi tilbyderne store muligheter til å omgå nettnøytralitet. Departementet påpeker at forordningen om nettnøytralitet fastsetter prinsipper og regler for nettnøytralitet. BERECs kommende retningslinjer skal bidra til konsekvent anvendelse av reglene innenfor EØS, og til at tilbyderne ikke omgår nettnøytralitet.

Nasjonalt kommunikasjonsmyndighets forslag om å innta en henvisning til ekomloven § 2-16 fra ekomloven § 10-13 første ledd nr. 1 var ikke en del av den alminnelige høringen. Departementet viser til at ved et eventuelt brudd på bestemmelser gitt i eller i medhold av lov vil det kunne være aktuelt å pålegge krav om retting, jf. ekomloven § 10-6. Det vil videre kunne være aktuelt å benytte tvangsmulkt, jf. § 10-7. Viser det seg at de ovennevnte sanksjonene ikke er tilstrekkelige vil departementet komme tilbake med forslag til Stortinget om en lovendring som legger til rette for overtredelsesgebyr som sanksjonsmiddel for brudd på bestemmelser om nettnøytralitet.

5 Nødanrop fra kjøretøy – eCall

5.1 Innledning

Nødnumrene 110, 112 og 113 kan benyttes når personer har behov for å tilkalle hjelp fra brannvesen, politi eller ambulanse. Teknologisk utvikling har ført til at det vil være mulig å foreta nødanrop fra bil, såkalt eCall, til en mottakssentral for nødanrop. eCall gir mulighet for både automatisk og manuell overføring av anrop til en mottakssentral ved varsling fra et kjøretøy ved trafikkulykker eller annen nødsituasjon.

5.2 Gjeldende rett

Det foreslås å endre ekomloven § 2-6 slik at tilbyderne pålegges å sikre overføring av anrop til mottakssentral ved bruk av eCall kostnadsfritt for sluttbruker. eCall er taleanrop fra et kjøretøy til en valgt mottakssentral. Anropet sendes automatisk ved et trafikkuhell eller manuelt ved at sjåføren utløser eCall ved å trykke på en knapp i bilen. Når taleforbindelsen opprettes vil det også overføres et standardisert datasett med opplysninger om lokalisering, kjøretøyets posisjon, registrerte detaljer på kjøretøyet med mer. Opplysningene kan bidra til at nødetatene rykker ut til et trafikkuhell eller annen nødsituasjon raskere, samtidig som sentralen vil kunne få mer informasjon om ulykken og omfanget. EU har anslått at eCall vil korte ned på alarmcentralenes responstid, og føre til at færre dør i trafikkulykker. Det er foreløpig ikke avklart hvem som skal være mottakssentral for eCall-varslingen, og om automatiske og manuelle anrop skal rutes til ulike mottakssentraler.

Det fremgår av ekomloven § 2-6 at tilbyder som tilbyr elektronisk kommunikasjonstjeneste skal sikre at sluttbruker kan foreta anrop til nødetatens nødmeldingstjeneste. Anropet skal være kostnadsfritt for sluttbruker. Tilbyder skal for egen regning sikre at nødetatene får overført sluttbrukers telefonnummer, sluttbrukers navn og nødvendige opplysninger for geografisk plassering. Bestemmelsen gir imidlertid ikke hjemmel til å pålegge tilbyderne å foreta eCall fra et kjøretøy til en valgt mottakssentral for nødanrop. Da

mottakssentral ikke er valgt på nåværende tidspunkt er det dessuten behov for en hjemmel som åpner for at tilbyderne uten kostnad for sluttbruker kan pålegges å rute automatiske og manuelle eCalls til ulike mottakssentraler.

5.3 Høringsnotatets forslag

Stortinget godkjente 24. november 2015 EØS-komiteens beslutning nr. 186/2015 av 10. juli 2015 om innlemmelse i EØS-avtalen av beslutning (EU) 585/2014 om innføring av den samvirkende eCall-tjenesten på EU-plan. Det foreslås inntatt en hjemmel i ekomloven som blant annet sammen med lov om intelligente transportsystemer innenfor vegtransport m.m. (ITS-loven) skal være med på å gi rettsgrunnlag til å gjennomføre det felleseuropeiske systemet for eCall i norsk rett.

eCall er et felleseuropeisk system for automatisk eller manuell varsling av trafikkulykker eller annen nødsituasjon fra et kjøretøy til en mottakssentral. Ved bruk av eCall vil det automatisk eller manuelt etableres en taleforbindelse mellom kjøretøyet og mottakssentralen. Samtidig vil det automatisk overføres et standardisert datasett (Minimum Set of Data) med opplysninger om ulykken som tidspunkt, lokalisering og kjøretøyets posisjon til nødnummeret. eCall skal installeres i alle nye kjøretøy typegodkjent etter 1. mars 2018.

Det er ventet at innføring av eCall i EØS-området vil redusere antall drepte og hardt skadde i trafikken, ved at involverte i ulykker får raskere hjelp enn i dag. I EUs konsekvensanalyse om eCall er det beregnet en reduksjon i antall døde på mellom én og 10 prosent, og en reduksjon i antall alvorlige skadde på mellom to og 15 prosent.

Kommisjonsrekommendasjon 2011/750/EU 8. september 2011 om støtte til en felleseuropeisk eCall i elektroniske kommunikasjonsnett for fremføring av nødanrop fra kjøretøyer basert på 112-samtaler, angir nærmere harmoniserte vilkår og prinsipper for manuelle eller automatiske oppkall fra kjøretøysmontert eCall til en mottakssentral. Kostnader ved håndtering av eCall skal ikke belastes brukerne av tjenesten, jf. artikkel 2. Det er

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

ekomtilbyderne med eget nett som skal bekoste oppgradering og tilrettelegging av eCall i sine systemer og sikre at informasjonen kan overføres fra kjøretøyet til nærmeste mottakssentral. Tilbydernes plikt til å overføre data for egen regning til mottakssentralen omfatter imidlertid ikke foredling av dataene. Det er rådata i henhold til et avtalt format mellom tilbyderen og mottakssentral som skal leveres gratis til mottakssentralen.

Mottakssentralene må derfor selv dekke kostnadene til dataprogrammer og lignende som kreves for mottak av informasjonen. eCall er per i dag tenkt som en tjeneste som leveres over et taletelefonigrensesnitt. eCall fungerer dermed over 2G- og 3G-nett, men ikke over 4G-nett. Innføringen av eCall i Norge berører således per i dag kun mobiltilbyderne Telenor og Telia. Det pågår imidlertid et arbeid for å utvikle eCall til på sikt også å fungere over 4G. For å sikre en teknologinøytral bestemmelse foreslås det at det i lovbestemmelsen (§ 2-6) henvises til «eCall eller tilsvarende tjeneste».

Den foreslåtte endringen i første ledd gjelder tilbyders plikt til å sikre ruting av et nødansrop fra kjøretøyet til mottakssentralen ved bruk av tjenesten eCall enten automatisk eller manuelt.

Forslaget i tredje ledd innebærer en utvidelse av tilbyders plikt til å tilby mottakssentralene informasjon. I tillegg til dagens ordning om opprinnelsesmarkering foreslås at bestemmelsen også omfatter alle data som i henhold til eCall eller tilsvarende tjenester, kan overføres fra kjøretøyet til mottakssentralene. Tilbyder av mobilnett skal overføre informasjonen for egen regning til mottakssentralen. Teknologiutvikling eller nasjonale bestemmelser vil kunne innebære at det i fremtiden kan kreves overført ytterligere informasjon enn det som i dag er tilgjengelig via eCall-standarden.

Forslaget til endring i femte ledd er ment å sikre myndigheten mulighet til å gi forskrift om eCall og tilsvarende tjenester. Det vil blant annet kunne være aktuelt å gi nærmere forskriftsbestemmelser om plikten til å tilby eCall og tilsvarende tjenester, herunder nærmere bestemmelser om innholdet i varslingen.

5.4 Høringsinstansenes syn

Høringsinstansene uttrykker støtte til forslaget om endring av ekomloven § 2-6 for å innføre eCall i Norge.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, Justis- og beredskapsdepartementet og Statens vegvesen viser til at det ikke er endelig avklart hvor eCall skal

termineres, og at ordlyden i ekomloven § 2-6 bør utformes for å reflektere dette. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet og Statens vegvesen viser til at forordningen åpner for ruting til offentlig eller privat organisasjon. Anropene kan bli behandlet ulikt avhengig av om det er et manuelt eller automatisk anrop.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet foreslår at det inntas i merknaden at mottaker av eCall ikke er endelig avklart og at flere mulige løsninger kan tenkes. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet foreslår videre at første ledd bør omformuleres og holdes åpen for muligheten til indirekte ruting av eCall.

Statens vegvesen foreslår å endre begrepsbruken i § 2-6 første og tredje ledd. Det foreslås å endre «nødetatens nødmeldingstjeneste» til «nødmeldingstjeneste». I tredje ledd første punktum foreslås det at begrepet «nødetatene» erstattes med «alarmsentral».

Justis- og beredskapsdepartementet påpeker at «omfanget av økonomiske og administrative konsekvenser er uklart og må utredes nærmere før proposisjon fremlegges». Justis- og beredskapsdepartementet presiserer også at «eCall-løsningene må ivareta personvern hensyn». Videre påpekes det at:

«utvikling som knytter seg til nødansrop og nødmeldingstjenesten, for eksempel forhold knyttet til tekniske grensesnitt, må skje i tett samarbeid mellom justissektoren, helsesektoren og samferdselssektoren slik at en sikrer en god og koordinert utvikling som kommer nødstilte til gode.»

Datatilsynet forstår begrepet «tilsvarende tjenester» slik at dette er bundet til eCall, og er inntatt for å gjøre bestemmelsen teknologinøytral. *Datatilsynet* forstår forslaget til ny § 2-6, tredje ledd til at det:

«ved et eCall-anrop også overføres lokaliseringsdata fra telenettet. *Datatilsynet* tar høyde for at det kan være behov for en slik overføring av to sett lokaliseringsdata, men vi mener det burde fremgått av høringsnotatet.»

Telenor støtter forslaget, men er kritisk til at enkelte formuleringer synes å gå utover det EU-kravene legger opp til i standardisert løsning. *Telenor* viser til begrepet «eller tilsvarende tjenester» og mener at det kan leses som om norske myndigheter ser for seg å implementere andre løsninger enn den standarden som legges til

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

grunn i Europa. Den felleseuropeiske standarden for eCall-tjenesten må følges, og vil være avgjørende for at tjenesten fungerer på tvers av landegrensene.

Når det gjelder sluttbruker og opprinnelsesmarkering viser Telenor til at selskapet bare kan gi A-nummer og posisjoneringsdata for andres abonnenter. Begrepet «sluttbruker» bør derfor presiseres til vanlige anrop til nødnetter og til eCall. Telenor har videre fremhevet at:

«Slik vi forstår den foreslåtte ordningen, så vil simkortene kunne være utstedt av bilprodusent/distributør e.l. og dermed uten navn på sluttbruker registrert i tilbydernes system. (...) Nødsentralene har gjennom eCall standardene mulighet til å få overført over talekanalen opplysninger om kjøretøyet, såkalt Minimum Set of Data (MSD). Etter det vi forstår, er dette informasjon som går direkte mellom IVS (kjøretøyet) og PSAP (nødsentralene) når nødsamtalen er satt opp og via talekanalen. Telenors ansvar er etter dette, å sette opp talekanalen. Kravet om at tilbyderne skal «sikre at ... overføres» må forstås med disse klare begrensningene. Siden tilbyderne uansett setter opp taleforbindelse, synes dette «kravet», overflødig. ... eller tilsvarende tjeneste overføres for alle anrop til nødnettene.»

Telenor ber dessuten departementet velge hvilken nødnet som skal være mottaker av alle eCall-anrop. Når det gjelder teknologi og utfasing av 2G og 3G forutsetter Telenor at kommende regelverk ikke vil være til hinder for fremtidig teknologiskifte, og at utskifting av brukerstyr i en slik situasjon fullt ut må være bileiers ansvar. Telenor mener det må gå klart frem av ekomloven med forskrifter:

«hvem som er ansvarlig for valg av/eierskap til utstyr, montering, vedlikehold, utskifting, tegning av abonnement og kostnadsdekning for anskaffelse, montering, vedlikehold og utskifting av eCall utstyr i bilene.»

Telenor foreslår å endre ekomloven § 2-6 første ledd annet punktum til at:

«Tilbyders plikt omfatter også eCall. De nærmere regler om eCall er fastsatt i forskrift og er basert på internasjonale standarder.»

Telenor foreslår å flytte definisjonen av eCall til ekomloven § 1-5.

Telia mener det er viktig at reguleringen av eCall (og tilsvarende tjenester) gjøres teknologinøytral:

«Det forutsettes at myndighetene ikke stiller krav om at tilbydere som i dag har 2G/3G nett også må opprettholde 2G/3G infrastruktur med eCall som begrunnelse.»

Videre mener Telia at formatet på rådata som skal leveres må detaljeres eller eventuelt henvises til standardisert datasett fra eCall-standard. I tilknytning til den rent tekniske overføringen påpeker Telia at:

«Ekomloven § 2-6 synes å gi anvisning på en nettverksinitiert overføring av data (push) ved nødnet. I praksis gjøres dette imidlertid på forespørsel fra nødsentralen når nødnet motas (pull), en løsning som i et personvernperspektiv bør være å foretrekke.»

Telia forutsetter for øvrig at det ikke påligger tilbyder å teste alle tilgjengelige eCall-modem for biler, men at det derimot er bilprodusentenes ansvar å sikre at eCall-modemene som benyttes oppfyller relevante standarder.

Norges Ingeniør- og Teknologiorganisasjon (NITO) peker på at personvern hensyn ikke er nevnt i høringsnotatet, og at det heller ikke er vist til utredning om personvern. Det uttrykkes bekymring for mulig lagring og overføring av data ved bruk av eCall. Videre mener NITO at «produsenter eller leverandører av sluttbrukerstyr må dokumentere at opplysningene slettes fortløpende i sluttbrukerstyret», og at det må dokumenteres at overføring av informasjon kun skjer ved aktivert eCall. Det stilles også spørsmål ved om informasjonen kan benyttes til andre formål enn hensikten, av for eksempel forsikringsselskaper.

Landsorganisasjonen i Norge peker på at selv om innføringen av eCall vil ha mange fordelaktige sider er det likevel grunn til å peke på faren for overvåking. Tjenesten må utvikles slik at det ikke er fare for hacking eller misbruk av informasjon. Dessuten må eCall utvikles for fremtidens teknologi blant annet av hensyn til konkurranse i markedet.

5.5 Departementets vurdering

Det er riktig slik som flere av høringsinstansene påpeker at førsteinstans mottakssentral for eCall (nødnet fra et kjøretøy) ikke er endelig

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

avklart. Det er ennå ikke avgjort hvor automatiske og manuelle eCall skal rutes, eller om anropene skal rutes til forskjellige mottakssentraler. Departementet er enig med flere av høringsinstansene som påpeker at ordlyden i ekomloven § 2-6 må holdes åpen slik at ordlyden ikke stenger for fremtidig valg av mottakssentral for eCall. Valg av mottakssentral skal utredes videre. Departementet foreslår endringer i ordlyden til lovforslaget for å reflektere dette. Statens vegvesens forslag til begrepsbruk foreslås ikke benyttet, da begrepet «mottakssentral» fremstår som mer dekkende enn «nødmeldingstjeneste» og «alarmsentral».

Telenor har også foreslått endring av ordlyden i § 2-6 første ledd. Telenors forslag peker tilbake på tilbyders plikt til å rute nødanrop til nødetatens nødmeldingstjeneste. Departementet viser til vurderingen ovenfor om begrepsbruk, og foreslår ingen endringer som følge av Telenors syn på dette punkt. Til Telenors forslag om å definere eCall i § 1-5, viser departementet til at eCall ikke er omtalt andre steder i loven. For å harmonere med systemet i resten av loven, foreslår departementet at eCall defineres i ekomloven § 2-6 første ledd.

Telenor har fremhevet at i tilknytning til sluttbruker og opprinnelsesmarkering så kan selskapet bare gi A-nummer og posisjoneringsdata for andres abonnenter. Departementet viser til at tilbyder plikter å etablere taleforbindelse for eCall-terminaler som er koblet til tilbyders nett for å sikre anrop til den rette mottakssentral og sikre overføring av det standardiserte datasettet, slik det følger av de felleseuropeiske standardene for eCall. Etablering av taleforbindelse og overføring av standardiserte data gjelder uavhengig av om det er tilbyders egne abonnenter eller gjester i tilbyders nett som utløser et eCall. Det vil imidlertid kunne ligge begrenset med informasjon som kan overføres der anropet skjer fra en bil som gjester i tilbyders nett. Tilbyders plikt knytter seg ikke til generering av data, men ekomtilbyder har ansvar

for å sørge for at dataene for egne abonnenter tilfredsstiller krav i lov og forskrift.

Når det gjelder Telenor og Telias kommentar knyttet til teknologinøytralitet viser departementet til at reguleringen for eCall er ment å være teknologinøytral, selv om begrepet «tilsvarende tjenester» er fjernet fra lovforslaget. Innføringen av eCall følger felleseuropeiske standarder og det innføres ingen særnorsk ordning. Tekniske spesifikasjoner knyttet til eksempelvis nettverksinitiert overføring av data og nærmere operasjonelle krav følger felleseuropeiske standarder. Myndigheten kan gi forskrift om eCall, og det kan i forskrift angis nærmere tekniske spesifikasjoner.

Når det gjelder merknadene om opprettholdelse av 2G/3G er departementet enig med Telia og Telenor i at regulering av plikten til å formidle nødanrop ikke innebærer en regulering av hvilke teknologispesifikke tjenestetilbud mobiltilbydere skal ha. I den grad det kommer felleseuropeiske ordninger om teknologioverganger vil det måtte vurderes om disse skal innlemmes i EØS-avtalen og gjennomføres i Norge.

Til Telias bemerkning om push og pull vil departementet bemerke at dette antas løst i den til enhver tid gjeldende felleseuropeiske standarden. Per i dag ser det ikke ut til å være noe krav om verken det ene eller det andre. Men modemimplementeringen synes å være basert på pull, jf. at overføring av MSD initiert fra eCall-enheten i kjøretøyet (altså push) skjer ved at eCall-enheten anmoder mottakssentralen om å sende en pull-anmodning som enheten responderer på.

Justis- og beredskapsdepartementet har påpekt at personvern må ivaretas ved innføring av eCall. NITO og LO har videre påpekt faren for brudd på personvern ved eCall. Departementet viser til at det er fastsatt i forordningen at behandling av persondata som genereres i forbindelse med eller tilknytning til eCall skal foretas i henhold til reglene i direktiv 95/46/EC og 2002/58/EC. Direktivene er gjennomført i norsk rett.

6 Vern av kommunikasjon og data

6.1 Innledning

Forslaget til endring i § 2-7 er ment å klargjøre forholdet mellom kommunikasjonsvernet etter ekomreguleringen og vern av forskjellig type data som omfattes av personvernreguleringen. I tillegg legger forslaget til rette for at kommisjonsforordning 611/2013/EU av 24. juni 2013 om tiltak som skal anvendes ved varsling av brudd på persondatasikkerheten, kan tas inn i norsk rett.

6.2 Gjeldende rett

Tilbyder skal gjennomføre nødvendige sikkerhetstiltak for vern av kommunikasjon og data i egne elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester. Videre er det etter gjeldende bestemmelse et sammensatt varslingskriterium for varsling til abonnent eller bruker. Loven fastsetter at tilbyder straks skal varsle abonnent ved særlig risiko for brudd på sikkerheten og dersom sikkerhetsbrudd vil kunne skade eller ødelegge lagrede data eller krenke personvernet til abonnent eller bruker. Varsling av abonnent eller bruker er ikke nødvendig dersom tilbyder overfor kompetent myndighet kan vise at tilfredsstillende tekniske beskyttelsestiltak er gjennomført for dataene som er omfattet av sikkerhetsbruddet.

6.3 Høringsnotatets forslag

Gjeldende rett foreslås klargjort gjennom en opplisting av tre alternative varslingskriterier. Forslaget markerer skillet mellom vern av kommunikasjon, vern av data og personvern. Det ble foreslått at tilbyders varslingsplikt overfor bruker eller abonnent videreføres. Videre ble det foreslått å klargjøre at varslingsplikten kan utløses både forut for og etter sikkerhetsbruddet har inntrådt. Departementet foreslo at abonnent eller bruker skal varsles uten ugrunnet opphold og senest innen 24 timer etter at hendelsen er oppdaget. I tillegg ble det foreslått at tilbyder skal varsle abonnent eller bruker dersom det foreligger sikkerhetsbrudd som har skadet

eller ødelagt lagrede data. Dette er en videreføring av gjeldende rett. Det ble også foreslått at tilbyder skal varsle abonnent eller bruker dersom det foreligger sikkerhetsbrudd som har krenket personvernet og/eller kommunikasjonsvernet til abonnent eller bruker. Dette er også en videreføring av gjeldende rett. Unntak fra tilbyders varslingsplikt dersom tilfredsstillende beskyttelsestiltak er gjennomført, ble foreslått videreført.

Videre ble det foreslått at tilbyder skal varsle ekommyndigheten (her Nasjonal kommunikasjonsmyndighet) straks dersom det er særlig risiko for brudd på sikkerheten eller det har skjedd et sikkerhetsbrudd som har krenket personvernet til abonnent eller bruker. Varslingsplikten vil utløses både ved helt eller delvis bortfall av nett og ved integritetsbrudd. Bakgrunnen for forslaget er å styrke ekommyndighetens rolle i form av operativt tilsyn ved brudd på både den fysiske og logiske sikkerheten. Slik rask varsling vil være nødvendig for at ekommyndigheten skal kunne ivareta den videre hendeshåndteringen, herunder koordinering og samordning med andre myndigheter og oppfølging overfor tilbydere ved denne typen angrep og sikkerhetsbrudd.

6.4 Høringsinstansenes syn

Flere av høringsinstansene har uttrykt støtte til forslaget om en klargjøring av bestemmelsen.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet mener det er positivt at tilbyders plikt til varsling klargjøres og støtter departementets forslag.

Datatilsynet mener forslaget klargjør bestemmelsens innhold, men foreslår samtidig at begrepet «har dokumentert» benyttes fremfor det foreslåtte «har vist» slik at ordlyden blir mer i samsvar med merknaden til bestemmelsen.

Advokatforeningen støtter innskjerping av krav til at tilbyderen skal varsle myndigheten. Advokatforeningen stiller imidlertid spørsmålsteget ved hvorvidt det er behov for et unntak for varslingsplikten til abonnent eller bruker, og viser til at plikt til å varsle abonnent eller bruker ved sikkerhetsbrudd antas å virke skjerpene både for tilby-

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

der og abonnent eller bruker. Det foreslås at abonnent eller bruker heller burde fått et varsel om det som har skjedd, at tilfredsstillende tekniske beskyttelsestiltak er gjennomført og at myndigheten er informert om dette.

Telia har i sitt høringsinnspill kommet med følgende merknad:

«*Telia* støtter forslaget om å klargjøre innholdet i § 2-7. Vern av kommunikasjon og data blir stadig viktigere for aktørene. Regelverket spiller ikke denne utviklingen. Rettstilstanden og Nkoms hjemler er på flere områder uklare. Dette har resultert i flere saker der offentlig myndighet har forsøkt å drive rettsutviklingen gjennom offentlige pålegg og overtredelsesbot, herunder ved sen varsling. *Telia* mener dette er en lite egnet måte å fremme sikkerhet og beredskap på. Presise krav i lov og forskrift gir både tilbydere, kunder og offentlige myndigheter realistiske forventninger til når og hvordan sikkerhetsbrudd varsels.

Departementet foreslår i annet ledd et krav om at tilbyderne dokumenterer overfor Nasjonal kommunikasjonsmyndighet at det er gjennomført «tilfredsstillende sikkerhetstiltak». *Telia* mener det er uklart hva som ligger i kravet og hva som skal til for å oppfylle vilkåret. Vi ber departementet presisere i merknadene til bestemmelsen at det ligger på Nkom å gi markedet ytterligere veiledning om hvordan aktørene kan dokumentere forholdet.

I tredje ledd legger departementet opp til at Nkom skal være rett myndighet for «brudd på personvern knyttet til elektronisk kommunikasjon», mens Datatilsynet skal varsles etter personopplysningsloven hvis personopplysninger «kompromitteres eller kommer på avveie på annet vis.» *Telia* oppfatter dette som en hensiktsmessig funksjonsfordeling. Vi vil samtidig advare om at det kan by på store praktiske utfordringer å gå opp skillet, særlig med tanke på å varsle sikkerhetsbrudd i system som både inneholder elektronisk kommunikasjon og andre personopplysninger. Selv om Nkom og Datatilsynet har inngått en samarbeidsavtale, fremstår dessuten tilsynsvirksomheten på området som lite koordinert. Dette skaper betydelig usikkerhet for aktørene.

Telia ber departementet ta høyde for dette i lovforslaget, for eksempel ved å presisere at det er tilstrekkelig å varsle Nkom dersom tilbyderer er i tvil om informasjonen hører hjemme i den ene (elektronisk kommunikasjon) eller den andre kategorien (personopplysninger

som kommer på avveie på annet vis). En alternativ fremgangsmåte kan være å gi Nkom eksklusiv kompetanse hvis sikkerhetsbruddet knytter seg til aktørens ekomvirksomhet.»

Telenor støtter forslaget om klargjøring av bestemmelsen. *Telenor* mener at forslaget til nytt annet ledd om tilbyders varslingsplikt til bruker eller abonnent innen 24 timer ikke er hensiktsmessig, og selskapet ønsker dessuten en harmonisering med den kommende EU-forordningen om personopplysninger (GDPR):

«I den kommende EU-forordningen om behandling av personopplysninger (GDPR), og til den registrerte uten unødvendige forsinkelser («...without undue delay»), er kravet til varsling av myndighetene, at dette skal skje innen 72 timer.»

Telenor peker også på at operasjonelle hensyn med direkte varsling til bruker eller abonnent innen 24 timer ved en alvorlig sikkerhetshendelse ikke alltid vil være praktisk mulig.

Telenor foreslår derfor en endring i nytt annet ledd hvor 24 timers varslingsfrist fjernes og erstattes med en 72 timers varslingsfrist.

I tilknytning til nytt annet ledd nr. 1 viser *Telenor* til at henvisningen til Ddos-angrep er uheldig. *Telenor* mener departementet klart bør gi uttrykk for at varslingsplikten til abonnent eller bruker er reservert for «de omfattende og alvorlige sikkerhetshendelsene med betydelige og omfattende konsekvenser». Når det gjelder forslag til nytt annet ledd nr. 2 og nytt annet ledd nr. 3 viser *Telenor* til vurderingen til nytt annet ledd. Videre mener *Telenor* at det i annet ledd nr. 2 og 3 bør inntas en senest innen 72-timers frist for varsling til abonnent eller bruker.

I tilknytning til nytt tredje ledd annet punktum antar *Telenor* at departementet her har ment:

«at tilbyder i ettertid kan dokumentere at det var tilfredsstillende sikkerhetstiltak, for eksempel kryptering der det er nødvendig, slik at personopplysningene derfor ikke i tillegg kan misbrukes etter en sikkerhetshendelse hvor de kom på avveie. *Telenor* foreslår derfor at ordlyden endres til:

«Varsling av abonnent eller bruker etter annet ledd nr. 3 er ikke nødvendig der tilbyder overfor kompetent myndighet kan vise at tilfredsstillende tekniske beskyttelsestiltak er gjennomført for dataene omfattet av sikkerhetsbruddet.»

6.5 Departementets vurdering

Departementet viser til at hensikten med endringsforslaget i hovedsak har vært tredelt; det er behov for å gjøre bestemmelsen klarere, tydeliggjøre ansvarsdelingen mellom Nasjonal kommunikasjonsmyndighet og Datatilsynet, samt å legge lovgrunnlaget til rette for gjennomføring av forordning 611/2012 i norsk rett. (Forordningen gjennomfører artikkel 4(5) i direktiv 2002/58 /EF. Direktivet er endret i 2009 gjennom 2009/136/EF, dvs. en av ekompakkens tre rettsakter fra 2009 som ikke er innlemmet i EØS-avtalen. Forordning 611/2012 er derfor ennå ikke innlemmet i EØS-avtalen.) I tillegg er det behov for å klargjøre tilbyderens varslingsplikt til myndigheten.

Telenor uttaler i sitt høringsinnspill at det fremstår som uklart hvordan § 2-7 første ledd skal tolkes og operasjonaliseres. Telenor anbefaler derfor at ordlyden omformuleres og tydeliggjøres. Departementet vil her peke på at bestemmelsen ikke er ny, og at den aktuelle ordlyden i sin helhet er videreføring av gjeldende første ledd første punktum. Bakgrunnen for forslaget i denne sammenheng er en redaksjonell endring, slik at gjeldende første ledd deles opp i to separate ledd for å kunne skille klarere mellom hjemmelsgrunnlagene i bestemmelsen. Kravene til nødvendige sikkerhetstiltak, slik disse fremgår i første punktum av første ledd, ble med uendret ordlyd foreslått skilt ut som nytt første ledd. Videre ble det foreslått at bruddrapporteringen, med noen språklige og materielle justeringer, skulle skilles ut fra bestemmelsens første ledd og plasseres i et nytt annet ledd. Departementet vil videre vise til at tilbyders plikt i henhold til gjeldende bestemmelse første ledd første punktum, i tillegg til å gjelde selve innholdet av kommunikasjonen, også omfatter data som fremkommer ved produksjonen av tjenesten (såkalt metadata). Departementet foreslår at det ved vurderingen av hva som er nødvendige sikkerhetstiltak, også i fremtiden skal ses hen til hva som til enhver tid er den beste løsningen i markedet.

Telenor mener videre at tidsfristen på 24 timer for varsling til bruker/abonnt som foreslått i annet ledd ikke er hensiktsmessig, blant annet fordi en direkte varsling til bruker/abonnt innen denne fristen ved en alvorlig sikkerhetshendelse ikke alltid vil være praktisk mulig. Telenor foreslår derfor at varslingsplikten bør innføres snarest og senest innen 72 timer, og at dette også vil sikre harmonisering med den nye

personvernforordning av 6. april 2016, forordning 5419/16, artikkel 31.

Departementet er ikke enig i Telenors syn, og viser til at kravet om varsling til abonnent eller bruker etter forordning 611/2013 artikkel 3, som bygger på kommunikasjonsverndirektivet 2002/58/EU, inntreffer dersom bruddet «is likely to adversely affect the personal data or privacy of subscriber or individual». Det legges dermed opp til at tilbyder selv skal foreta en vurdering av bruddets alvorlighet og konsekvenser. Varslingskravet er videre «without undue delay». Når det gjelder kravet til å varsle myndigheten, er kravet etter artikkel 2 innen 24 timer etter at det var mulig å oppdage sikkerhetsbruddet. Departementet mener på denne bakgrunn at det ikke vil være mulig å harmonisere varslingsplikten i forordning 611/2013 med EUs forordning om behandling av personopplysninger. Forordning 611/2013 oppstiller på dette området en strengere varslingsplikt av bruker og kompetent myndighet. Bakgrunnen for endringsforslaget i § 2-7 er å legge til rette for å innføre forordning 611/2013 i norsk rett. Departementet foreslår derfor ingen endring i forslaget om at abonnent eller bruker skal varsles uten grunnnet opphold og senest innen 24 timer.

Når det gjelder Telenors kommentarer til nytt annet ledd nr. 1 og at bestemmelsen må leses slik at varslingsplikten reserveres for de store og alvorlige sikkerhetshendelsene, er departementet i utgangspunktet enig i dette. Terskelen for hvilke konkrete hendelser som vil utløse varslingsplikten må antas å variere noe over tid, og vil måtte bero på en konkret vurdering hvor hensynene bak regelen må tillegges betydelig vekt. I denne sammenheng må det imidlertid skilles mellom varsel til bruker og varsel til myndigheten. Når det gjelder varsel til bruker er formålet å sette denne i stand til å kunne verne eller handle for å sikre egne personopplysninger, jf. annet ledd. Når det gjelder varsel til myndigheten etter tredje ledd, er hensikten å sette myndigheten i stand til å gi råd, analysere og for eksempel koordinere tiltak mot et koordinert angrep ved bruk av elektronisk kommunikasjon. Det vil være formålstjenlig at Nasjonal kommunikasjonsmyndighet i samarbeid med bransjen utarbeider retningslinjer på området, for å utvikle en velfungerende ordning og oppnå større forutberegnelighet for markedsaktørene.

Når det gjelder høringsnotatets henvisning til Ddos-angrep er departementet enig med Telenor i at henvisningen til slike tjenestenektangrep i denne sammenheng ikke er helt treffende når det gjelder trusler mot data- og personvern. På den

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

annen siden har informasjon om Ddos-angrep stor betydning for Nasjonal kommunikasjonsmyndighets mulighet til å ivareta den nasjonale kommunikasjonsikkerheten. Departementet understreker at det fortsatt er viktig at myndigheten får tidlig informasjon om slike angrep.

Telia kommenterer forslaget tredje ledd med å påpeke at det er uklart hva som ligger i kravet til tilfredsstillende sikkerhetstiltak og hva som skal til for å oppfylle dette vilkåret. I Telenors kommentar til samme ledd heter det at selskapet antar at det «her er ment at tilbyderen i ettertid kan dokumentere at det var tilfredsstillende sikkerhetstiltak, for eksempel kryptering der det er nødvendig, slik at personopplysningene derfor ikke i tillegg kan misbrukes etter en sikkerhetshendelse hvor de kom på avveie». Departementet sier seg i hovedsak enig med Telenor i denne forståelsen. Kravet om tilfredsstillende sikkerhetstiltak må anses å være oppfylt når personopplysningene eller personsensitive opplysninger er sikret på en slik måte, for eksempel med tilstrekkelig kryptering, at det kan legges til grunn at opplysningene ikke kan misbrukes.

Når det gjelder kravet om at tilbyder skal kunne vise at tilfredsstillende tekniske sikkerhetstiltak er gjennomført, stiller Advokatforeningen spørsmålsteget ved hvorvidt det er behov for et unntak fra varslingsplikten til abonnent eller bruker, og viser til at en plikt til å varsle abonnent eller bruker ved sikkerhetsbrudd antas å virke skjerpende både for tilbyder og abonnent/bruker. Departementet er enig i dette som et utgangspunkt, men ser samtidig at mange varsler fra tilbyder til bruker om hendelser som åpenbart ikke har kunnet krenke personvernet vil virke mot sin hensikt med hensyn til å skjerpe oppmerksomheten når det gjelder denne type sikkerhetsspørsmål hos bruker og tilbyder. Forutsetningen er imidlertid at det kan legges til grunn at tilbyder har kunnet dokumentere overfor kompetent myndighet (her Nasjonal kommunikasjonsmyndighet) at opplysningene ikke kunne kompromitteres fordi disse var tilstrekkelig beskyttet med tekniske beskyttelsestiltak.

Departementet ser at det kan ha gode grunner for seg å skjerpe kravet noe med hensyn til hva som kreves av tilbyder i denne fasen i kommunikasjonen med myndigheten, og foreslår derfor at begrepet «har vist» erstattes med «har dokumentert» slik også Datatilsynet har tatt til orde for. Kravet foreslås dermed skjerpet noe ved at tilbyder skal dokumentere overfor kompetent myndighet at tilfredsstillende tekniske beskyttelsestiltak er gjennomført for disse dataene. I dette ligger det

blant annet at tilbyder skal kunne dokumentere at personvernet er ivaretatt og at opplysninger ikke kan misbrukes etter en sikkerhetshendelse hvor personsensitive opplysninger har kommet på avveie, ved tilfredsstillende sikkerhetstiltak som for eksempel sterk kryptering, er benyttet. En slik endring vil slik departementet forstår det også ivareta Telenors kommentar vedrørende forståelsen av kravet om at det skal foreligge dokumentasjon på at det var tilfredsstillende sikkerhetstiltak på tidspunktet for sikkerhetsbruddet.

Når det gjelder varslingsplikten til myndigheten i nytt tredje ledd, hvor det foreslås at «tilbyder plikter å varsle myndigheten straks i tilfeller omfattet av annet ledd nr. 1 og 3», bemerkes det at det med regelen spesielt søkes å ivareta hensynet på personvernområdet og myndighetens mulighet for oppfølging av dette i forbindelse med leveranse av offentlig kommunikasjon. Forordning (EU) 611/2013 oppstiller et krav om at kompetent myndighet skal varsles senest innen 24 timer hvor dette er mulig. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet vil være nasjonal kompetent myndighet etter forordningen.

Telia kommenterer på at departementet i høringen foreslo at Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skulle være rett myndighet for «brudd på personvern knyttet til elektronisk kommunikasjon», mens Datatilsynet skulle varsles etter personopplysningsloven hvis personopplysninger «kompromitteres eller kommer på avveie på annet vis.» Telia oppfatter dette som en hensiktsmessig funksjonsfordeling, men advarer samtidig om at det kan by på store praktiske utfordringer.

Departementet viser til at endringsforslaget legger opp til at det er tilstrekkelig å varsle Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, dersom varselet dreier seg om kompromittering av personopplysninger i forbindelse med leveranse av offentlige elektroniske kommunikasjonstjenester. Dersom bruddet på konfidensialiteten gjelder andre og mer avledede personopplysninger behandlet av tilbyder, skal Datatilsynet varsles. Et slikt skille mellom ansvarsområder og rapporteringsplikter er ikke noe særskilt for dette sektorområdet. Departementet viser til at tilsynene har forskjellige roller, men ser at varslingsplikten etter personopplysningsforskriften og forordning 611/2013 er delvis overlappende med hensyn til tilsynenes ansvarsområder. Datatilsynet fører tilsyn med personopplysningsforskriften og er generell personvernmyndighet i Norge, mens ekommyndigheten har sektoransvaret for person- og konfidensialitetsvern i ekomsektoren. I praksis er det grader av overlappende ansvar i sektoren, og tilby-

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

derne er underlagt både ekomlovens krav (f. eks. § 2-7 og § 2-9) og konsesjon fra Datatilsynet når det gjelder behandling av blant annet trafikk- og lokasjonsdata. Tilsynene har som nevnt en samarbeidsavtale, og holder hverandre gjensidig informert om aktiviteter og oppgaver på personvern-

området. Ved gjennomføring av forordningen må dette samarbeidet ytterligere oppdateres og utvikles. Det foreslår derfor ingen vesentlige endringer i bestemmelsen på bakgrunn av de innkomne høringsinnspillene.

7 Tilbakebetaling mellom tilbydere

7.1 Innledning

Ved vedtagelsen av ekomloven i 2003, ble mangelen på hjemmel for tilbakebetaling kritisert av flere av de nye tilbyderne som var avhengig av tilgang til Telenors nett. I Innst. O. nr. 121 (2002–2003) fra Samferdselskomiteen om ekomloven, ble Samferdselsdepartementet bedt om å vurdere om det skulle etableres en hjemmel for tilbakebetaling i ekomloven for de tilfeller der prisen ikke har vært i samsvar med krav om kostnadsorientert pris. Komiteens begrunnelse var at når tidspunkt for retting av priser etter klage blir satt til vedtakstidspunktet, kan netteier ha et incitament til å beregne seg for høye priser. Hvis myndighetene har hjemmel til å sette et annet tidspunkt for retting enn vedtakstidspunktet, kan det hevdes at netteierne blir stimulert til å sette riktigere priser og markedet blir mer selvregulerende.

En bestemmelse om tilbakebetaling, § 10-12, ble inntatt ved Stortingets behandling av Ot.prp. nr. 72 (2006–2007), jf. Innst. O. nr. 15 (2007–2008). Bestemmelsen har i praksis vært lite brukt, og antas til en viss grad å ha fungert forebyggende. På grunn av ulike oppfatninger blant aktørene i bransjen har departementet funnet grunn til å presisere at tilbakebetaling av overpris som følge av brudd på plikt til ikke-diskriminering, omfattes av bestemmelsen.

7.2 Kort om lovforslaget

Det følger av bestemmelsens første ledd at tilbydere som har betalt for høy pris i forhold til en prisforpliktelse fastsatt i eller i medhold av ekomloven, kan kreve overprisen tilbakebetalt. Bestemmelsen er objektiv og medfører at den som har krevd og fått en ulovlig høy pris, ikke skal ha rett til å beholde den ulovlige inntekten av overprisen. Departementet foreslår en presisering i ekomloven § 10-12 første ledd for å tydeliggjøre at tilbakebetaling av overpris som følge av brudd på plikt til ikke-diskriminering også omfattes av bestemmelsen.

7.3 Høringsinstansenes syn

Telenor har i sitt høringsinnspill anmodet om at endringsforslaget ikke fremmes med følgende begrunnelse:

«Forslaget om at tilbakebetaling mellom tilbydere også skal gjelde ved overtredelse av ikke-diskriminering representerer klart en endring i forhold til gjeldende rett. Verken lovens ordlyd eller forarbeidene gir støtte for at ikke-diskriminering er å anse som «prisforpliktelse». Når departementet i høringsbrevet utaler at forarbeidenes opplisting av hvilke hjemmelsgrunnlag (forpliktelser) som er relevante for tilbakebetalingskravet ikke er uttømmende, mener Telenor således at det er uriktig. At forarbeidene ikke omtaler tilbakebetaling som aktuelt ved eventuelt brudd på kravet til ikke-diskriminering harmonerer også med vurderingen til den arbeidsgruppen som i sin tid ble nedsatt for å vurdere spørsmålet om behovet for en tilbakebetalingshjemmel, og som eksplisitt avgrenset mot at bestemmelsen skulle omfatte brudd på ikke-diskriminering.

Telenor er derfor uenig i den forståelse av gjeldende rett Samferdselsdepartementet legger til grunn og som også er lagt til grunn av departementet i klagesaker.

Telenor er videre grunnleggende uenig i at det foreligger grunnlag for eller er behov for å utvide bestemmelsen til også å omfatte brudd på ikke-diskriminering. Herunder kan Telenor ikke se at det er grunnlag for departementets anførsel om at «De grunnleggende hensyn bak regelen om tilbakebetaling gjør seg også gjeldende ved ikke-diskriminering». Tvert imot er det klare forskjeller mellom prisregulering og ikke-diskriminering som tilsier at tilbakebetalingsbestemmelsen ikke bør utvides til å omfatte ikke-diskriminering.

Någjeldende bestemmelse ble innført som en konsekvens av flere rettstvister om spørsmålet om tilbakebetaling ved brudd på prisforpliktelser og det mange oppfattet som en uklar rettsituasjon. Det fremgår klart av forarbei-

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

dene at spørsmålet om å innta slik hjemmel var et vanskelig og sammensatt spørsmål. Hensynet til forutberegnelighet tilsier at et lovfestet tilbakebetalingskrav forutsetter klare føringer for prisfastsettelsen. Det er imidlertid betydelig større forutberegnelighet ved prising knyttet til prisregulerte vedtak enn prising knyttet til ikke-diskrimineringskravet, og dette taler klart mot å utvide bestemmelsen til å omfatte brudd på ikke-diskriminering.

Et krav om ikke-diskriminering fastsetter heller ikke krav til en gitt pris. Ikke-diskrimineringskravet oppstiller først og fremst krav om at like tilfeller behandles likt, men angir ikke krav til nivået på prisene. Ikke identiske vilkår vil heller ikke nødvendigvis være i strid med ikke-diskrimineringskravet, dersom eventuell ulik behandling kan begrunnes objektivt. De hensyn som begrunner lovbestemt tilbakebetaling ved brudd på vedtak om prisregulering stiller seg således vesentlig annerledes enn ved brudd på krav om ikke-diskriminering.

Et eventuelt brudd på kravet til ikke-diskriminering kan også rettes på ulike måter, f.eks. ved heving av pris til øvrige tilgangskjøpere (ved krav til «ekstern-ekstern» ikke-diskriminering) eller ved økning av Telenors egne sluttbrukerpriser (ved krav til «intern-ekstern» ikke-diskriminering). Ved innføring av en tilbakebetalingshjemmel i slike tilfeller innføres det i realiteten en prisforpliktelse. Dette er ikke i samsvar med ekomreguleringens system som opererer med et skille mellom ikke-diskriminering og prisregulering. En eventuell tilbakebetalingsplikt knyttet til brudd på ikke-diskrimineringsplikten aktualiserer også spørsmålet om betydningen av overveltningssynspunkter, og sammenhengen mellom eventuell overveltning og eventuelt volumtap. Dette er forhold departementet overhodet ikke har drøftet, og som etter Telenors oppfatning også er uegnet for forvaltningsmessig regulering og hører hjemme i domstolene. Arbeidsgruppen understreket også i sin tid at spørsmålet om tilbakebetaling ved eventuelt brudd på kravet til ikke-diskriminering måtte underlegges en særlig vurdering.»

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet har følgende merknad til endringsforslaget:

«Nkom oppfatter at forslaget til ny § 10-12 i realiteten innebærer en presisering av hvilke særskilte forpliktelser som skal anses som «prisforpliktelse» i tilbakebetalingsbestemmelsens

forstand. En aktuell problemstilling har vært om tilbakebetalingsbestemmelsen kun gir hjemmel til å kreve tilbakebetaling av overpris dersom en særskilt prisforpliktelse har vært pålagt i medhold av ekomloven § 4-9 eller om bestemmelsen også gir grunnlag for å kreve tilbakebetaling på grunnlag av en særskilt forpliktelse om ikke-diskriminering på pris. Nkom ser det derfor som hensiktsmessig at lovgiver presiserer bestemmelsens rekkevidde på dette punkt.

Ettersom siktemålet for lovendringen nettopp synes å være å klargjøre at også et krav om ikke-diskriminering på pris er å anse som en prisforpliktelse i bestemmelsens forstand, mener Nkom at det er en fordel om lovteksten innrettes mot det. Nkom legger til grunn at forslaget til ny § 10-12 annet ledd kun sikter til plikt til ikke-diskriminering fastsatt i medhold av ekomloven § 4-7 og ikke i medhold av § 4-10. For å bidra til ytterligere klarhet om bestemmelsen rekkevidde foreslår Nkom derfor at ny § 10-12 skal lyde: «Tilbyder som har betalt for høy pris i forhold til en prisforpliktelse fastsatt i eller i medhold av denne lov, kan kreve overprisen tilbakebetalt. Som prisforpliktelse fastsatt i medhold av denne lov anses krav om pris fastsatt i medhold av ekomloven §§ 4-7 eller 4-9.»»

TDC/Get har i sin merknad uttalt at:

«Vi er enige i at det presiseres at virkeområdet også gjelder ikke-diskriminering for å kodifisere den gjeldende lovtolkningen. Vi viser til tidligere saker om tilbakebetaling som har tatt svært lang tid, blant annet som følge av at det har vært anført at virkeområdet ikke omfattet ikke-diskriminering.

Formuleringene i kommentarene til denne bestemmelsen reiser imidlertid spørsmål om endringen er ment som en reell endring av gjeldende rett. Tidligere forvaltningspraksis viser at dette ikke er tilfellet. For å unngå at det i ettertid reises spørsmål om rettstilstanden før lovendringen, bør lovkommentarene presisere at endringen ikke endrer på gjeldende rettstilstand, og at presiseringen kun er ment å tydeliggjøre at brudd på ikke-diskrimineringsplikten omfattes av bestemmelsen etter gjeldende rett.»

Broadnet har i sin høringsuttalelse til bestemmelsen uttalt at dette punktet bør klargjøres. Bestemmelsen er viktig for å hindre trenering samt å gi tilgangskjøperne en mulighet til å få tilbake over-

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

prisen når Telenor bryter markedsreguleringen. Det er per i dag utfordrende å kreve erstatning ved brudd på SMP-forpliktelsene. Broadnet etterlyser derfor et bedre rammeverk for privat håndhevelse, og mener dette er nødvendig for at innholdet i reguleringen skal få en praktisk effekt.

7.4 Departementets vurdering

Det vises til at Telenor mener at endringsforslaget innebærer en endring i forhold til gjeldende rettstilstand, og at verken lovens ordlyd eller forarbeidene gir støtte for at kravet til ikke-diskriminering er å anse som en «prisforpliktelse». Telenor anfører til støtte for sitt syn at forarbeidene ikke eksplisitt adresserer brudd på krav til ikke-diskriminerende prising, sammenholdt med at arbeidsgruppen som i sin tid ble nedsatt for å vurdere spørsmålet om behovet for en tilbakebetalingsbestemmelse «eksplisitt avgrenset mot at bestemmelsen skulle omfatte brudd på ikke-diskriminering».

Departementet viser til at begrepet «prisforpliktelse» etter gjeldende rett ikke er uttømmende definert i forarbeidene til bestemmelsen om tilbakebetaling i § 10-12. Det gis i Ot.prp. nr. 72 (2006–2007) side 63 en eksemplifisering av hvilke hjemmelsgrunnlag (forpliktelser) som er relevante for anvendelsen av ekomloven § 10-12, hvor blant annet ekomloven §§ 4-9, 4-11, 4-12 og ekomforskriften § 6-3 er eksplisitt nevnt. Opplysningen er imidlertid ikke uttømmende, da det kun fremgår at et tilbakebetalingskrav kan følge av de nærmere opplistede eksempler eller av vedtak gitt med hjemmel i lov. Forholdet til ekomloven § 4-7 (ikke-diskriminering) er ikke nærmere omtalt.

Departementet nedsatte våren 2004 på bakgrunn av Innst. O. nr. 121 (2002–2003), jf. ovenfor, en arbeidsgruppe for å følge opp anmodningen fra Stortinget. Det er denne arbeidsgruppen Telenor viser til i sitt høringsinnspill. Arbeidsgruppen bestod av representanter fra departementet, Post- og teletilsynet (nåværende Nasjonal kommunikasjonsmyndighet), Justisdepartementets lovavdeling samt økonomisk og juridisk fagmiljø. Arbeidsgruppen leverte sin sluttrapport 19. januar 2005 med følgende hovedanbefaling: «Etter en samlet vurdering, hvor det bl.a. tas i betraktning hensynet til sluttbrukerne, konkurransesituasjonen, innovasjon og investeringsvilje samt erfaringer fra andre land og sektorer, konkluderer arbeidsgruppen med at det bør inntas et hjemmelsgrunnlag om tilbakebetaling i ekomloven.» Departementet viser til Ot.prp. nr. 72 (2006–2007) om lov om

endringer i ekomloven og den nærmere omtalen under kapittel 7.

Departementet presiserer at arbeidsgruppen avgrenset mot å utrede ikke-diskrimineringstilfellene av tidshensyn, og fordi man ønsket å konsentrere seg om hovedspørsmålet, som var om det burde innføres en hjemmel for tilbakebetaling mellom tilbydere. Det er ikke foretatt en tilsvarende begrensning mot ikke-diskrimineringstilfeller i merknaden til tilbakebetalingsbestemmelsen i ekomloven. Tvert imot er problemstillingene om tilbakebetaling gjennomgått i merknaden på et generelt grunnlag med vekt på de hensyn som begrunnet innføring av en slik regel for alle former for prisforpliktelser. Departementets intensjon med endringen som nå foreslås i § 10-12 om tilbakebetaling, er ikke å endre på gjeldende rettstilstand, men å tydeliggjøre at brudd på ikke-diskrimineringsplikten omfattes av bestemmelsen etter gjeldende rett.

Plikt til å tilby tilgang på ikke-diskriminerende vilkår setter også skranker for prisadferden til tilbydere med sterk markedsstilling. Etter departementets syn underbygger de reelle hensyn som lå til grunn for innføringen av tilbakebetalingshjemmelen, at også krav om å tilby tjenester på ikke-diskriminerende prisvilkår etter § 4-7 kan gi grunnlag for tilbakebetaling. Det vises til at prisforpliktelser etter ekomloven § 4-7 kan relatere seg til tilbydere med sterk markedsstillings egen virksomhet og til priser som tilbys andre eksterne kjøpere av tilgang. Både tilbydere som har betalt for høy pris sammenlignet med tilgangsselgerens egen virksomhet og tilbydere som har betalt for høy pris sammenlignet med en annen tilbyder, bør ha anledning til å kreve overprisen tilbakebetalt basert på en objektiv vurdering etter ekomloven § 10-12.

Departementet viser til tidligere redegjørelser om problemstillingen i forvaltningspraksis, jf. blant annet departementets klagevedtak av 6. april 2011 (Klage på Post- og teletilsynets vedtak 050810 – Markedet for tilgang og originering i mobilnett, tidligere marked 15), hvor departementet redegjorde for gjeldende rett i spørsmål om ikke-diskrimineringsprinsippet alene eller i kombinasjon med regnskapsmessig skille kan anses som en prisforpliktelse (som ikke avklarer riktig pris på forhånd) og derfor er omfattet av ordlyden i ekomloven § 10-12 første ledd:

«Samferdselsdepartementet viser videre til rapport fra arbeidsgruppen av 19. januar 2005, «Utredning av spørsmålet om det skal inntas en hjemmel om tilbakebetaling i ekomloven»,

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

hvor det uttales at: «Arbeidsgruppen mener at vurderingen om det bør innføres en hjemmel for tilbakebetaling ikke bør begrenses til kun en form for prisregulering. I praksis antar arbeidsgruppen at en hjemmel om tilbakebetaling først og fremst vil være relevant for de tilfeller hvor prisen ikke har vært i samsvar med kravet om kostnadsorientering».

Departementet mener at krav om ikke-diskriminering, både alene og i kombinasjon med krav om rapportering av regnskapsmessig skille, stiller et visst krav til Telenors prisfastsettelse, og at dette må anses for å være en mild form for prisregulering. Departementet finner at de ovennevnte forpliktelser vil kunne ha en effekt liknende pris-reguleringskrav i medhold av § 4-9. Departementet legger til grunn at virkemidler skal kunne håndheves effektivt, og viser til at det vil være vanskeligere for en regulert aktør å presse kjøpere ut av markedet dersom prisreguleringen medfører muligheter for kjøpere av tilgang til å kreve tilbake eventuell overpris i medhold av ekomloven. En slik kombinasjon vil gi økte incentiver for etterlevelse, noe som vil legge til rette for økt konkurranse i den begrensede reguleringsperioden som er lagt til grunn i vedtaket. De grunnleggende hensynene bak regelen om tilbakebetaling gjør seg dermed også gjeldende ved vedtak om ikke-diskriminering.

Imidlertid må dette veies opp mot det krav om forutberegnelighet som fremkommer av forarbeidene til bestemmelsen og av arbeidsgruppens anbefalinger. Som Telenor fremholder gir ekomloven § 10-12 et «objektivt grunnlag for tilbakebetaling, og går ved dette lenger enn det som ellers følger av ulovfestede prinsipper om tilbakebetaling». Bestemmelsen ble innført som en konsekvens av flere rettstvister om spørsmålet og det mange oppfattet som en uklar rettssituasjon. Det fremgår klart av forarbeidene at spørsmålet om å innta slik hjemmel var et vanskelig og sammensatt spørsmål. Departementet pekte bl.a. på at en «for streng regulering på dette punktet kan få store uheldige konsekvenser for markedet, og er derfor viktig å unngå». Departementet kan imidlertid ikke se at dette hensynet gjør seg gjeldende i større grad når det gjelder vedtak etter § 4-7 enn ved andre prisforpliktelser.

En tilbakebetalingsforpliktelse vil gi Telenor et incentiv til å verifisere at prisene er i samsvar med ikke-diskrimineringsforpliktelser og de rammer som oppstilles av det regnskapsmessige skillet. Det er departementets

oppfatning at et tilbakebetalingskrav vil kunne være rimelig og rettferdig sett hen til at det er den regulerte aktør som har full oversikt over hva som er ikke-diskriminerende pris(nivå). En alminnelig forretningsmessig vurdering tilsier at den regulerte aktør selv må ha risikoen for de vurderinger som er foretatt med hensyn til den fastlagte pris. For de tilfeller hvor det viser seg at det er tatt for høy pris ifølge ikke-diskrimineringskravet, vil Telenor således ha oppnådd en uventet fortjeneste. I et slikt tilfelle fremstår det som rimelig i lys av formålet med bestemmelsen at tilbakebetaling av den uventede fortjeneste finner sted.

Et ytterligere hensyn bak innføring av regelen i § 10-12 har vært at andre hjemler for tilbakebetaling har vist seg utilstrekkelige og vanskelig tilgjengelige i rettspraksis, særlig for mindre aktører. Også dette hensynet vil være like aktuelt ved vedtak om ikke-diskriminering som prisforpliktelser for øvrig. Det er således departementets syn at formålsbetraktninger og reelle hensyn klart taler for en tolkning som innebærer at ikke-diskrimineringsregelen er å anse som et prisreguleringskrav i henhold til ekomloven § 10-12. Videre finner departementet at heller ikke ordlyden er til hinder for en slik tolkning, da pålegg om ikke-diskriminering kan ha betydning for prissetting og således utgjøre en prisforpliktelse.»

Departementet merker seg Telenors synspunkt om at «et eventuelt brudd på kravet til ikke-diskriminering kan også rettes på ulike måter, f.eks. ved heving av pris til øvrige tilgangskjøpere (ved krav til «ekstern-ekstern» ikke-diskriminering) eller ved økning av Telenors egne sluttbrukerpriser (ved krav til «intern-ekstern» ikke-diskriminering)». Etter departementets vurdering synliggjør Telenor med denne uttalelsen nettopp behovet for den sektorspesifikke reguleringen som følger av ekomloven kapittel 3 og 4, der det fremgår at en tilbyder har sterk markedsstilling når «tilbyder alene eller sammen med andre har økonomisk styrke i et relevant marked som gjør at tilbyder i stor grad kan opptre uavhengig av konkurrenter, kunder og forbrukere». Dersom Telenor i stor grad kan fastsette prisen, uavhengig av konkurrenter, kunder og forbrukere, så kan myndigheten for å hindre misbruk av sterk markedsstilling og før slikt misbruk skjer, pålegge bl.a. ikke-diskriminerende vilkår mellom eksterne tilbydere og mellom egen virksomhet og eksterne.

Dersom krav til ikke-diskriminering ikke er nok, så kan myndigheten pålegge prisforpliktelser

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

etter § 4-9 f.eks. i form av et pristak, for å hindre at tilbydere med sterk markedsstilling utnytter sin markedsstilling til skade for sluttbrukerne ved å opprettholde et uforholdsmessig høyt prisnivå, eller ved å etablere prisklemmer for konkurrerende tilbydere.

Telenors høringsinnspill på dette punkt setter etter departementets oppfatning også TDC/Gets og Broadnets høringsinnspill inn i sin sammenheng, og tydeliggjør behovet for å klargjøre bestemmelsen om tilbakebetaling for å hindre trening og svekket konkurranseutvikling i sektoren. Dersom tilbakebetaling ikke skal være mulig i tilfeller der Telenor fakturerer lavere grossistpris til egen virksomhet enn til konkurrerende selskaper, alternativt at det faktureres lavere pris til en konkurrent enn til andre, uten at forskjellen kan begrunnes i objektive forhold, så vil dette kunne føre til marginskvis og til svekkelse av konkurransen i markedet. Det er ikke relevant at Telenor kan «ordne» dette i ettertid ved å endre prisen i ettertid. Skaden er allerede skjedd. Departementet minner om at ekomlovens sektorspesifikke konkurranseregulering er ment å hindre at konkurranseskadelige hendelser skjer.

En presisering av at overpris som følge av brudd på ikke-diskriminering også omfattes av tilbakebetalingsreglene vil gjøre det lettere for myndigheten å bruke pålegg av ikke-diskriminerende vilkår etter § 4-7, i stedet for et mer tyngende virkemiddel som prisregulering etter § 4-9.

Departementet mener med andre ord at hensynene bak regelen om tilbakebetaling gjør seg gjeldende også for ikke-diskrimineringskrav der prisen i realiteten settes av tilbyder med sterk markedsstilling, selv om det er forskjell på direkte prisregulering og krav til ikke-diskriminering på pris. Hva gjelder Telenors synspunkt om at hensynet til forutberegnelighet tilsier at et lovfestet tilbakebetalingskrav forutsetter klare føringer for prisfastsettelsen, viser departementet til at virkeområdet for

tilbakebetalingsbestemmelsen nettopp er prisreguleringskrav som ikke avklarer riktig pris på forhånd. Departementet viser til at Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, med utgangspunkt i krav om ikke-diskriminerende priser, utarbeider detaljerte marginskvismodeller. Marginskvismodellene setter krav til prisadferden til tilbyderen med sterk markedsstilling og gir økt forutberegnelighet ved at en rekke sentrale parametere er fastsatt på forhånd. Samlet sett mener departementet at en slik regulering i tilstrekkelig grad vil kunne ivareta hensynet til forutberegnelighet, og samtidig kunne dekke markedets behov for handlingsrom.

Departementet foreslår på bakgrunn av det ovennevnte ingen endringer som følge av Telenors høringsinnspill.

Til slutt vil departementet peke på at det kan ilegges overtredelsesgebyr for selskaper som handler i strid med ikke-diskrimineringsforpliktelser, jf. ekomloven § 10-13 om overtredelsesgebyr, dersom selskapet har handlet forsettlig eller uaktsomt. Etter departementets oppfatning vil tilbakebetaling av overpris etter § 10-12 til det selskap som objektivt sett har betalt for mye som følge av vedtatte krav til ikke-diskriminering, fremstå som mer rimelig for selskapet som har betalt en overpris. Tilbakebetaling etter § 10-12 vil også kunne oppfattes å være mindre belastende for tilgangselger enn et overtredelsesgebyr som innebærer en plassering av skyld.

For ordens skyld presiseres at krav til ikke-diskriminering kan gjelde andre vilkår enn pris. Det er ikke antatt at brudd på slike vilkår kan føre til tilbakebetaling etter denne bestemmelsen.

Når det gjelder Nasjonal kommunikasjonsmyndighets forslag til endring i ordlyden mener departementet at endringsforslaget slik det er hørt, er tilstrekkelig klargjørende. Det vises til at ekomloven § 4-10 gjelder regulering av sluttbrukertjeneste og dermed ikke vil omfattes av en regulering av tilbakebetaling mellom tilbydere.

8 Hjemmel for ny forskrift om sektoravgift og gebyr til Nasjonal kommunikasjonsmyndighet

8.1 Innledning

Ekomloven § 12-1 foreslås endret for å gi rettsgrunnlag til endring av forskrift om gebyr til Post- og teletilsynet (nåværende Nasjonal kommunikasjonsmyndighet). Finansdepartementet har i rundskriv R-112/15 presisert skillet mellom gebyrer og sektoravgifter. Forslag til endring i § 12-1 er ment å sikre rettsgrunnlag til å skille mellom sektoravgifter og gebyr og å ta inn sektoravgifter slik at Nasjonal kommunikasjonsmyndighets selvfinansiering kan videreføres.

8.2 Gjeldende rett

Ekomloven § 12-1 gir hjemmel til at Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan kreve gebyr til dekning av kostnader for forvaltningsoppgavene de utfører. Det fremgår av bestemmelsens første ledd at det kan kreves gebyr til dekning av kostnader knyttet til forvaltningsoppgaver etter ekomloven. Stortinget vedtar årlig hvilket beløp Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan kreve inn. Det fastsatte beløpet kreves inn fra de som har plikt til å betale gebyr. Forskrift om gebyr fastsetter den forholdsmessige fordelingen av kostnadene for de som betaler gebyr. Forskriften skiller ikke mellom gebyr og sektoravgift etter gjeldende rett.

8.3 Høringsnotatets forslag

På bakgrunn av Finansdepartementets Rundskriv R-112/15 av 7. oktober 2015 som presiserer skillet mellom sektoravgifter og gebyr er det behov for å endre ekomloven § 12-1 slik at den gir hjemmel til innkreving av sektoravgifter i tillegg til gebyrer. Gebyrordninger er i henhold til rundskrivet ment brukt når et offentlig organ utfører en klart defi-

nert tjeneste overfor betaleren, og det ikke betales for noe annet eller mer enn den konkrete tjenesten. Et viktig prinsipp i den forbindelse er at betalingen ikke skal overstige kostnaden ved å produsere og levere tjenesten, og disse kostnadene ved en kostnadseffektiv drift skal dekkes fullt ut.

Sektoravgifter skal finansiere fellestiltak overfor en næring eller sektor og betales av aktører som tilhører eller har en nær tilknytning til sektoren, for eksempel for å dekke kostnadene ved tilsynsorganenes virksomhet. Hovedformålet med sektoravgiftene er helt eller delvis å finansiere utgiftene til bestemte tiltak. Satsene skal således fastsettes slik at sektoravgiften oppfyller sitt finansieringsformål, og deretter løpende justeres slik at finansieringen fortsatt blir ivaretatt. Sektoravgifter skal beregnes på grunnlag av samlede kostnader for tiltaket eller virksomheten etter fradrag for andre inntekter. Det skal heller ikke for sektoravgifter legges inn krav til overskudd i beregningsgrunnlaget. For utdypende veiledning se:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fin/vedlegg/okstyring/rundskriv/faste/r_112_2015.pdf

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-10-l-20152016/id2459460/?ch=1&q=>

Departementet har igangsatt et arbeid med ny forskrift for sektoravgift og gebyr. For Nasjonal kommunikasjonsmyndighets vedkommende tas det sikte på at disse reglene skal tre i kraft 1. januar 2017, slik at det er tid til å gjennomføre de nødvendige administrative og regnskapsmessige endringene i myndighetens innkrevingssystemer med mer.

På denne bakgrunn foreslås det at § 12-1 om gebyr endres til også å gi hjemmel til innkreving av sektoravgifter. Videre foreslås det også for denne bestemmelsen en endring slik at navnet Post- og teletilsynet endres i tråd med at det nå heter Nasjonal kommunikasjonsmyndighet.

8.4 Høringsinstansenes syn

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet påpeker at:

«(.) det ved utforming av ny forskrift om gebyr og sektoravgift til Nasjonal kommunikasjonsmyndighet må sikres at det er samsvar mellom hjemmelsgrunnlaget i ekomloven § 12-1 og hva det kan kreves gebyr og sektoravgifter av i ny forskrift.»

Telenor forutsetter at endringen av gebyrforskriften:

«(...) ikke innebærer en skjerpelse av de samlede gebyr- og avgifter for bransjen, men tar sikte på en reduksjon. Prinsipielt mener Telenor at den inntekten Staten tar inn fra frekvensauksjoner og frekvensavgifter bør tilbakeføres til sektoren og at behovet for gebyrfinansieringen av Nkom gjennom sektoravgifter og gebyrer kan bortfalle.»

Telenor påpeker videre at det er viktig med høy grad av transparens, og at Nasjonal kommunikasjonsmyndighets offentliggjøring av årlige budsjett ikke gir den grad av åpenhet og trygghet som behøves. Det burde være:

«(...) en plikt for Nkom til å fremlegge spesifisert dokumentasjon på hva gebyrene faktisk inneholder og grunnlaget for beregningen bør enten fremgå direkte i lovteksten, eller i det minste fremgå som premiss i forarbeidene til loven.»

Telia antar at:

«endringen vil innebære at Nkom presiserer og begrunner bruken av sektoravgift. Det konstateres for øvrig at sektoravgiften skal beregnes på grunnlag av samlede kostnader for tiltaket eller virksomheten etter fradrag for andre inntekter, og at det heller ikke for denne avgiften legges inn krav til overskudd i beregningsgrunnlaget.»

8.5 Departementets vurdering

Når det gjelder Telenors prinsipielle synspunkter om at «inntekten staten tar inn fra frekvensauksjoner og frekvensavgifter bør tilbakeføres til sektoren, og at behovet for gebyrfinansieringen av Nkom gjennom sektoravgifter og gebyrer kan bortfalle», vil departementet bemerke at det i denne omgang ikke fremmes forslag om at Nasjonal kommunikasjonsmyndighets selvfinansiering skal bortfalle. Omleggingen fra gebyr til sektoravgift og gebyr tar ikke først og fremst sikte på en reduksjon av Nasjonal kommunikasjonsmyndighets budsjett med påfølgende nedbygging av etatens virksomhet. Innføringen av sektoravgifter skal sørge for en videreføring av finansieringen av Nasjonal kommunikasjonsmyndighet gjennom dekning av kostnadene ved etatens virksomhet. Den nye ordningen skal sørge for en god og rettferdig fordeling mellom de som betaler gebyr og sektoravgift enten de er en del av (eller har nær tilknytning til) post- eller ekombransjene, eller er privatpersoner som benytter begrensede ressurser som tilrettelegges av Nasjonal kommunikasjonsmyndighet.

Til Telenors henvisning til Nasjonal kommunikasjonsmyndighets årlige budsjett og ønske om transparens, spesifisert informasjon og dokumentasjon på hva sektoravgiftene og gebyrene faktisk inneholder, viser departementet til at Nasjonal kommunikasjonsmyndighets årsrapport gir en gjennomgang av Nasjonal kommunikasjonsmyndighets virksomhet gjennom året som har gått, hvilke prosjekter som er gjennomført og hvilke som er pågående. Det gis videre en fremstilling av nøkkeltall fra årsregnskapet. Ny forskrift om gebyr og sektoravgift tar sikte på å gi informasjon om de ulike gebyrer og sektoravgifter som vil bli krevet inn. For øvrig vil Nasjonal kommunikasjonsmyndighet følge de alminnelige regler for begrunnelse ved pålegg av gebyr og sektoravgifter.

Når det gjelder Telias antagelser viser departementet til beskrivelsen og begrunnelsen ovenfor.

9 Øvrige endringer

9.1 Frekvenstillatelse til kringkasting

Det foreslås en presisering i ekomloven § 6-2 om tillatelse til bruk av frekvenser, som synliggjør at frekvenstillatelse også kan nektes utstedt dersom tilhørende konsesjon etter kringkastingsloven ikke utstedes. Etter gjeldende rett kan myndigheten etter ekomloven § 6-2 nekte å gi tillatelser til bruk av frekvenser i det elektromagnetiske frekvensspekteret når det følger av hensyn til effektiv bruk av samfunnets ressurser gjennom bærekraftig konkurranse, fri bevegelighet for tjenester, teknologi- og tjenestenøytralitet og harmonisert bruk av frekvenser. Sammenhengen mellom kringkastings- og ekomregelverket tilsier at det ikke skal utstedes frekvenstillatelse dersom det ikke også utstedes anleggskonsesjon etter kringkastingsloven. Frekvenskonsesjonen og anleggskonsesjonen skal gis samlet og vil utgjøre et integrert hele. Både Telenor og Norges Televisjon synes i sine høringsinnspill å være positive til den foreslåtte presiseringen i ekomloven § 6-2. Departementet fastholder derfor forslaget.

Det ble også foreslått en endring i ekomloven § 6-4 a om frekvenstillatelser til kringkasting som presiserer at tillatelser til kringkasting som er tildelt etter § 6-4 a eller etter prosedyrene i § 6-2, kan trekkes tilbake dersom tillatelsen etter kringkastingsloven bortfaller. Det ble hørt som en endring til § 10-8 om tilbakekall, men anses mest hensiktsmessig plassert i § 6-4 a for på denne måten å unngå uønskede virkninger som ble påpekt av Telenor i høringen. Bakgrunnen for regelen er at sammenhengen mellom kringkastings- og ekomregelverket tilsier at aktøren ikke skal kunne beholde frekvenstillatelsen dersom kulturmyndighetene har trukket tilbake konsesjon etter kringkastingsloven. I ekomloven § 6-4 a annet ledd er det allerede fastsatt at direktetildelte tillatelser kan trekkes tilbake dersom tillatelsen etter kringkastingsloven bortfaller, men det finnes ikke en tilsvarende bestemmelse for tillatelser til kringkasting som er tildelt i henhold til prosedyrene i § 6-2.

Telenor er i høringen også bekymret for risiko for urimelige og vilkårlige utslag dersom en mindre alvorlig overtredelse av vilkår i anleggskonse-

sjon skulle lede til tilbakekall av frekvenstillatelsen. Departementet viser til at endringsforslaget i § 6-4 a tredje ledd er utformet som en «kan-regel». Dette innebærer at frekvenstillatelsen ikke trekkes automatisk tilbake i ethvert tilfelle der anleggskonsesjon bortfaller. For å imøtekomme Telenors bekymring foreslås det presisert i merknaden til bestemmelsen at ekommyndighetens avgjørelse vil fattes etter en skjønnsmessig vurdering i det enkelte tilfelle, der frekvensinnehaverens interesser må veies mot hensynet til effektiv utnyttelse av frekvensene.

9.2 Opphør av ulovlige forhold

Det foreslås en endring i ekomloven § 10-6 om pålegg om retting og opphør av ulovlige forhold, for eksempel ulovlig frekvensbruk. Gjeldende bestemmelse har overskriften «pålegg om retting og endring mv.». Denne overskriften er ikke fullt ut dekkende, og foreslås endret til «pålegg om retting og opphør av ulovlige forhold».

Videre fremgår det av gjeldende bestemmelse at krav om retting eller endring tidligst kan iverksettes en måned etter at rettighetshaver er informert om forholdet. Bestemmelsen ble i sin tid innført for å gjennomføre tillatelsesdirektivet artikkel 10.2. Direktivet ble endret på dette punkt gjennom direktiv 2009/140/EF artikkel 10.3, og det er derfor behov for å endre ekomloven § 10-6 tilsvarende. Det nye direktivkravet innebærer at det kan kreves at pålegg om retting og opphør av ulovlig forhold skal skje «umiddelbart eller innen en rimelig tidsfrist». Det foreslås derfor at den gjeldende tidsfristen «tidligst en måned etter at rettighetshaver er informert» endres til «umiddelbart eller innen en rimelig tidsfrist», hvoretter kravet om retting eller endring etter bestemmelsens første ledd kan iverksettes.

Etter gjeldende rett fremgår det av fjerde ledd nest siste og siste punktum at fristen for iverksettelse av krav om retting eller endring ikke gjelder for krav med grunnlag i tekniske mangler ved utstyr og installasjoner, og heller ikke gjelder rettighetshaver som også tidligere har handlet i strid

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

med krav fastsatt i eller i medhold av lov. Dette er et unntak fra gjeldende rett fjerde ledd første punktum om at krav om retting eller endring etter første ledd kan iverksettes tidligst en måned etter at rettighetshaver er informert om at forholdet er i strid med krav fastsatt i eller i medhold av denne lov. Ettersom den nevnte månedsfristen nå foreslås fjernet, er det heller ikke behov for en bestemmelse om unntak fra fristen, og unntaket foreslås derfor fjernet. Det foreslås dermed at fjerde ledd kun fastsetter at krav til retting eller opphør etter første ledd kan kreves iverksatt

umiddelbart eller innen en rimelig tidsfrist etter at rettighetshaver er informert om at forholdet er i strid med krav fastsatt i eller i medhold av denne lov.

På bakgrunn av høringsinnspill fra Nasjonal kommunikasjonsmyndighet og TDC/Get foreslås en endring i ordlyden etter høringen slik at det klart fremgår at det ikke er myndighetenes iverksettelse/utøvelse som kan skje umiddelbart, men at myndighetene kan kreve at den som blir ilagt pålegget skal reagere umiddelbart ved å stanse eller rette det ulovlige forholdet.

10 Økonomiske og administrative konsekvenser

10.1 Nettnøytralitet

Forslaget om nettnøytralitet vil åpne for at sluttbruker ikke skal betale ekstra for å få tilgang til en åpen og ikke-diskriminerende internettilknytning. Leverandører og utviklere av innhold og applikasjoner vil få lave etableringsbarrierer, ved at disse får tilgang til åpen og ikke-diskriminerende kommunikasjon over hele Internett via én enkelt internetttilbyder. Dette er spesielt viktig for små og mellomstore innholds- og applikasjonsleverandører som er i konkurranse med de store internasjonale leverandørene, og vil føre til at innovasjonen på Internett kan fortsette også gjennom mindre og uetablerte aktører uten at innovatørene må be om tillatelse til å utvikle og ta i bruk nettet til nye formål.

Internetttilbydernes mulighet til å benytte ulike forretningsmuligheter opprettholdes langt på vei sammenlignet med eksisterende norske retningslinjer, og internetttilbyderne kan tilby både tilknytning til Internett og spesialiserte tjenester, som for eksempel IPTV, i parallell med internetttilknytningen. Internetttilbyderne har også utstrakt mulighet til å differensiere tilbudet av internetttilknytning, ved at de kan utføre nøytral differensiering både basert på hastighet og datavolum. Etterspørselen etter internetttilknytning drives av etterspørselen etter innhold og applikasjoner på Internett. Lave inngangsbarrierer for innholds- og applikasjonsleverandører og høy innovasjonstakt vil medføre økt etterspørsel etter høyere hastighet og større datavolum hos internetttilbyderne. Dette vil legge til rette for en økonomisk vinn-vinn situasjon som antas å ville mer enn kompensere for de begrensninger på internetttilbydernes forretningsmodeller som kravene til nettnøytralitet (enten de er lovhjemlet eller følger av retningslinjer) isolert sett stiller.

Når det gjelder myndighetens tilsyn med bestemmelse om nettnøytralitet, antas dette delvis å være oppgaver Nasjonal kommunikasjonsmyndighet allerede per i dag forvalter gjennom de nasjonale retningslinjene for nettnøytralitet. Det vil i tillegg bli noen nye oppgaver i form av mer omfattende oppfølging av markedet og årlige rapporteringer. Departementet legger til grunn at

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet vil dekke eventuelle ytterligere oppgaver som følge av forordningen innenfor rammene av gjeldende virksomhetsbudsjett.

10.2 Internasjonal gjesting

Forordning (EU) 2015/2120 har bestemmelser om internasjonal gjesting som vil bidra til å redusere utgiftene for bruk av mobiltelefon, nettbrett og bærbar PC ved reise innen EØS-området. Dette vil ha positive økonomiske konsekvenser for norske forbrukere og norsk næringsliv. For norske mobiltilbydere vil forordningens bestemmelser medføre reduserte inntekter fra internasjonal gjesting. På den annen side vil de reduserte prisene kunne føre til økt forbruk og derigjennom bidra til økte inntekter for tilbyderne.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet håndhever også i dag regelverket om internasjonal gjesting. En ytterligere forlengelse av Nasjonal kommunikasjonsmyndighets forpliktelser når det gjelder oppfølging av regelverket for internasjonal gjesting, medfører kun mindre administrative konsekvenser for Nasjonal kommunikasjonsmyndighet. Eventuelle administrative eller økonomiske kostnader for Nasjonal kommunikasjonsmyndighet vil dekkes innenfor gjeldende budsjett-ramme.

10.3 eCall

Det er allerede besluttet at eCall skal innføres i Norge, jf. lov 11. desember 2015 nr. 101 om intelligente transportsystemer innenfor vegtransport med mer (ITS). En rekke sektorer vil bli berørt av innføringen. Gjennomføring av eCall for ekombransjen, jf. forslaget § 2-6, vil foreløpig bare berøre Telenor og Telia. Det vil påløpe kostnader ved oppdatering av interne systemer og tilrettelegging for ruting og sending av informasjon fra kjøretøyet til mottakssentralen. Telia har anslått at innføring av eCall-tjenesten, herunder kostnader for funksjonalitet, testing og aktivering for at

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

systemet skal bli operativt, vil kunne utgjøre om lag NOK 1 million for selskapet. Telenor har ikke oppgitt kostnader for å gjennomføre de nødvendige endringer. Departementet legger til grunn at Telenors større abonnentsmasse kan føre til at selskapets kostnader blir noe større enn Telias. Øvrige kostnader f.eks. for mottakssentraler, vil måtte vurderes i forbindelse med valg av mottakssentral som gjøres av relevant myndighet på et senere tidspunkt.

10.4 Gebyr

Forslag til presisering av gebyrhjemmelen i § 12-1 antas ikke i seg selv å føre med seg økonomiske og administrative konsekvenser i og med at det først og fremst er begrepsbruken som foreslås endret. Det vises til at begrepet gebyr i gjeldende rett foreslås endret slik at det kommer klart frem

at både gebyr og sektoravgift etter de nye definisjonene som nevnt ovenfor, omfattes av rettsgrunnlaget for finansiering. For øvrig vises det til at det er Nasjonal kommunikasjonsmyndighets kostnader som skal dekkes. Finansiering skal ikke gå med overskudd, og gjør heller ikke det i dag.

Eventuelle administrative og økonomiske konsekvenser av ny forskrift om sektoravgift og gebyr til Nasjonal kommunikasjonsmyndighet vil bli vurdert i forbindelse med høring av ny forskrift.

10.5 Øvrige endringer

De øvrige endringene som foreslås antas å ha mindre økonomiske og administrative konsekvenser.

11 Merknader til de enkelte bestemmelsene

Til § 1-5 Definisjoner nr. 9

Det foreslås en ny definisjon av radioutstyr. Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/53/EU (Radioutstyrsdirektivet) om harmonisering av medlemsstatenes lovgivning om markedsføring av radioutstyr opphever direktiv 1999/5/EF, som gjeldende definisjon av radioutstyr er basert på. Den foreslåtte definisjonen er basert på definisjonen av radioutstyr i Radioutstyrsdirektivet, og skal forstås i tråd med denne.

Til § 1-5 Definisjoner nr. 17

Det foreslås å presisere definisjonen av begrepet «samlokalisering» for å unngå tolkningstvil og øke lesbarheten. Endringen er ment å tydeliggjøre at ordlyden «som brukes eller kan bli brukt til plassering av utstyr for elektronisk kommunikasjon» også knytter seg til begrepet «tilhørende fasiliteter».

Til § 2-6 Anrop til nødmeldingstjeneste og geografisk lokalisering av nødanrop

Den foreslåtte endringen i *første ledd* gjelder tilbyders plikt til å sikre at det kan foretas nødanrop fra kjøretøy til mottakssentral ved bruk av eCall enten automatisk eller manuelt. eCall er et felleseuropeisk system for automatisk varsling av trafikkulykker eller andre nødsituasjoner fra kjøretøy til en mottakssentral valgt av myndigheten, i tråd med den felleseuropeiske standarden. eCall er et nødanrop og skal derfor behandles på samme måte som andre nødanrop. Myndigheten vil utpeke mottakssentral for førstelinjemottak av eCall. eCall skal installeres i alle nye kjøretøy typegodkjent etter 1. mars 2018.

eCall leveres i dag over et taletelefonignrensnitt og fungerer foreløpig over 2G- og 3G-nettet. Det pågår et arbeid for å utvikle eCall til på sikt også å fungere over 4G-nettet. Bestemmelsen er derfor teknologinøytral. Plikten til å tilby eCall retter seg foreløpig mot tilbydere som har et 2G- eller 3G-nett som er tilgjengelig for allmennheten eller beregnet til bruk for allmennheten.

Det foreslås i *tredje ledd* en utvidelse av tilbyders plikt til å overføre informasjon ved nødanrop for egen regning. Plikten utvides til å gjelde overføring av datasett ved eCall til valgt mottakssentral for nødanrop. Ved en ulykke vil det automatisk overføres til mottakssentralen et standardisert datasett med opplysninger om ulykken som f.eks. tidspunkt, lokalisering og kjøretøyets posisjon samtidig som en taleforbindelse etableres mellom kjøretøyet og mottakssentralen. eCall kan også utløses manuelt av personer inne i kjøretøyet i en nødsituasjon.

Innføringen av eCall følger felleseuropeiske standarder, dette inkluderer tekniske spesifikasjoner knyttet til eksempelvis nettverksinitiert overføring av data. Nærmere operasjonelle krav følger derfor av felleseuropeiske standarder. eCall inneholder imidlertid ikke regler for teknologiovergang. I den grad det kommer felleseuropeiske ordninger om teknologiovergang vil norske myndigheter vurdere om disse skal legges til grunn.

Kostnader ved håndtering av eCall skal ikke belastes brukerne. Dette er i tråd med prinsippene for formidling av andre nødanrop. Det er ekomtilbyderne med eget nett som skal bekoste oppgradering og tilrettelegging av sine systemer slik at informasjonen kan overføres fra kjøretøyet via eCall til valgt mottakssentral. Tilbydernes plikt til å overføre data for egen regning til mottakssentralen omfatter imidlertid ikke foredling av dataene. Det er rådata i henhold til et avtalt format mellom tilbyderen og mottakssentral som skal leveres gratis til mottakssentralene. Mottakssentralene må på denne bakgrunn selv dekke kostnadene til dataprogrammer og lignende som kreves for mottak av informasjonen.

Endringen i *femte ledd* er ment å sikre myndigheten mulighet til å gi forskrift eller treffe enkeltvedtak om eCall, og gi regler om en videre utviklet eCall basert på internasjonale standarder. Det kan foretas tilpasninger basert på internasjonale standarder og europeisk samarbeid, slik at de til enhver tid benyttede aksessteknologier kan brukes til varsling av trafikkulykker eller oppkall av mottakssentral. Det vil også være aktuelt å gi

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

nærmere forskriftsbestemmelser om plikten til å tilby eCall, herunder f.eks. om innholdet i varslingen. Det foreslås i tillegg en hjemmel til i forskrift eller enkeltvedtak i særlige tilfeller å kunne gjøre unntak fra plikten til å rute eCall.

Til § 2-7 Vern av kommunikasjon og data

Kommunikasjonsvern omfatter rettslig og faktisk beskyttelse av informasjon i transitt, på vei fra et sted til et annet, og verner informasjonen også etter at slik kommunikasjon har funnet sted. Kommunikasjonsvern omfatter også opplysninger om slik informasjon eller kommunikasjon, såkalt metadata, og omfatter også annen informasjon under overføring som ikke er personopplysninger. Kommunikasjonsvernet anses imidlertid langt på vei som en del av det videre begrepet personvern, siden man vanskelig kan tenke seg et effektivt personvern uten at også kommunikasjonen mellom to eller flere parter kan være fortrolig. Etter bestemmelsen er det altså ikke bare kommunikasjonen som skal vernes, men også dataene som fremkommer i elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester.

Det foreslås en redaksjonell endring og en klargjøring av bestemmelsens innhold ved at skillet mellom vern av kommunikasjon, data og personvern fremgår klarere. I tillegg foreslås det å legge til rette for en gjennomføring av kommisjonsforordning 611/2013/EU i norsk rett ved at det klargjøres at kompetent myndighet etter forordningen vil være Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, og samtidig presiseres det at tidsfristen for å varsle ikke skal være senere enn 24 timer etter den første påvisningen av sikkerhetsbruddet, eller det potensielle sikkerhetsbruddet. Endringene i bestemmelsen innebærer forøvrig ingen materielle endringer i tilbyders plikter etter gjeldende rett.

I *første ledd* foreslås en redaksjonell endring slik at gjeldende første ledd første punktum nå i sin helhet blir nytt første ledd. Både innholdet i kommunikasjonen som overføres og data som fremkommer ved produksjonen av tjenesten (metadata), omfattes av tilbyders plikt til å gjennomføre nødvendige sikkerhetstiltak. Ved vurderingen av hva som er «nødvendig sikkerhetstiltak» skal det tas hensyn til hva som til enhver tid er den beste løsningen på markedet. Dette er en videreføring av gjeldende rett.

Gjeldende første ledd annet punktum foreslås videreført som *nytt annet ledd*, hvor det gjøres klare i hvilke tilfeller tilbyders varslingsplikt inntreffer. Det foreslås at tilbyder plikter å varsle abon-

nent eller bruker uten ugrunnet opphold og senest innen 24 timer etter at tilbyder har fått kunnskap om sikkerhetsbruddet. For tilbyders varsel til abonnent eller bruker foreslås uttrykket «straks» endret til «uten ugrunnet opphold». Dette innebærer at varslingsplikten skal inntre når tilbyder har fått kunnskap om sikkerhetsbruddet, med det innvilges en noe større fleksibilitet med hensyn til hvilken grad av kvalifisert kunnskap om sikkerhetsbruddet tilbyder har, før det skal gis varsel. Bakgrunnen for dette er å unngå unødige varsler. Kriteriet «uten ugrunnet opphold» er et mer skjønnsmessig begrep enn «straks» og vil kunne variere fra sak til sak. Tilbyder skal imidlertid handle i tråd med regelens formål som er å sikre at bruker eller abonnent får tilstrekkelig informasjon på et tidligst mulig tidspunkt til å kunne handle med tanke på å sikre sin egen personsensitive informasjon og data.

I annet ledd *nr. 1* foreslås det at tilbyder skal varsle abonnent eller bruker ved særlig risiko for sikkerhetsbrudd. Dette er en videreføring av gjeldende rett, og foreskriver at tilbyder skal varsle forebyggende når det er særlig grunn til å tro at det foreligger en særlig risiko for brudd på sikkerheten, og dersom sikkerhetsbruddet vil kunne skade eller ødelegge lagrede data eller krenke personvernet til abonnent eller bruker. I annet ledd *nr. 2* foreslås det at tilbyder skal varsle abonnent eller bruker dersom det foreligger sikkerhetsbrudd som har skadet eller ødelagt lagrede data. Dette er en videreføring av gjeldende rett. I annet ledd *nr. 3* foreslås det at tilbyder skal varsle abonnent eller bruker dersom det foreligger sikkerhetsbrudd som har krenket personvernet og/eller kommunikasjonsvernet til abonnent eller bruker. Forslaget er en videreføring av gjeldende rett. Det vil i første rekke være kompromittering av personopplysninger i form av trafikk- og lokasjonsdata og innholdet i elektronisk kommunikasjon som omfattes av varslingsplikten etter nr. 3.

Nytt tredje ledd viderefører gjeldende annet ledd, men endres slik at det presiseres at tilbyder aktivt må kunne dokumentere overfor kompetent myndighet at tilfredsstillende tekniske beskyttelsestiltak er gjennomført, før varsel kan anses som unødvendig etter annet ledd nr. 3. I dette ligger det at tilbyder skal kunne dokumentere at personvernet er ivaretatt og at opplysninger ikke kan misbrukes. Kryptering vil i disse tilfellene kunne anses som et tilfredsstillende teknisk beskyttelsestiltak. Da det er kompromittering av personopplysninger i form av trafikk- og lokasjonsdata og innholdet i elektronisk kommunikasjon som hovedsakelig omfattes av varslingsplikten, fore-

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

slås det at kompetent myndighet blir Nasjonal kommunikasjonsmyndighet. Uttrykket «kompetent myndighet» endres til «myndigheten» for å bringe ordlyden i bestemmelsen i overensstemmelse med begrepsbruken i loven for øvrig, jf. § 1-4. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal fortløpende informere Datatilsynet når det mottas varsel som kan ligge innenfor Datatilsynets kompetanseområde. Det tas sikte på å evaluere kompetanseplasseringen når det foreligger erfaringsgrunnlag med ordningen.

I *nytt fjerde ledd* foreslås det at tilbyder skal varsle myndigheten «straks» etter annet ledd nr. 1 og 3. Tilbyders varslingsplikt i disse tilfellene er også ment å ivareta nasjonale sikkerhetsaspekter knyttet til konfidensialitet, jf. f.eks. § 2-10. Myndigheten har oppgaver både av koordinerende og operativ art knyttet til nasjonal sikkerhet som ofte vil utløses av varsel om sikkerhetsbrudd til myndigheten. Varslingsplikt til myndigheten følger også av EUs forordning 611/2013/EU av 24. juni 2013 om tiltak som skal anvendes ved varsling av brudd på person- og datasikkerhet. Det følger av forordningen artikkel 2 nr. 1 at «[t]he provider shall notify all personal data breaches to the competent national authority». Forpliktelsen om at tilbyder av elektronisk kommunikasjonsnett og -tjenester skal varsle nasjonal kompetent myndighet om brudd på personvernreglene etter kommunikasjonsverndirektivet 2002/58/EF følger allerede av gjeldende regelverk. Forordningen fastsetter kun nærmere krav til når og hvordan tilbyder av elektronisk kommunikasjonsnett og -tjenester skal varsle nasjonal kompetent myndighet, og i visse tilfeller også abonnent eller bruker, om slike brudd. Da det er kompromittering av personopplysninger i form av trafikk- og lokasjonsdata og innholdet i elektronisk kommunikasjon, jf. definisjonen i kommunikasjonsverndirektivet 2002/58/EF artikkel 2 og forskrift om elektronisk kommunikasjonsnett og elektronisk kommunikasjonstjeneste (ekomforskriften) § 7-1, som hovedsakelig omfattes av varslingsplikten, vil Nasjonal kommunikasjonsmyndighet være kompetent myndighet etter forordningen. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal fortløpende informere Datatilsynet når de mottar varsler som kan ligge innenfor Datatilsynets kompetanseområde.

Som følge av disse endringene og en ombekningsfeil i gjeldende bestemmelse, foreslås det at gjeldende tredje ledd blir nytt femte ledd. Fjerde ledd første punktum blir *nytt femte ledd siste punktum*. Fjerde ledd annet punktum blir *nytt sjette ledd*. Departementet understreker at forskriftshjemmelen i sjette ledd er ment å ivareta behovet

for å gi forskrifter ved vern av kommunikasjon og data, dette inkluderer bl.a. en eventuell gjennomføring i forskrift av kommisjonsforordning 611/2013/EU av 24. juni 2013.

Til ny § 2-16 Nettnøytralitet

Det foreslås en ny bestemmelse om nettnøytralitet for å sikre hjemmelsgrunnlag i ekomloven for å kunne gjennomføre regler om nettnøytralitet i forskrift. I første omgang er det aktuelt å gjennomføre reglene i forordning 2015/2120/EC om nettnøytralitet i forskrift. Begrepet «nettnøytralitet» foreslås definert i bestemmelsen som «all internettrafikk skal behandles likt uavhengig av avsender, mottaker, utstyr, applikasjon, tjeneste eller innhold». Det nærmere innholdet i dette vil fremgå av forskrift.

Bakgrunnen for reglene om nettnøytralitet er målsetningen om å sikre at Internett forblir en vel fungerende, åpen og ikke-diskriminerende plattform for alle typer kommunikasjon og innholds-distribusjon. I den grad det oppstår spørsmål som ikke er avklart gjennom EUs regulering, vil gjeldende retningslinjer reelt sett kunne gi veiledning.

Til § 3-4 Plikter for tilbyder med sterk markedsstilling

Det foreslås en endring i *første ledd* som fastsetter at tilbyder med sterk markedsstilling skal pålegges en eller flere særlige plikter etter nærmere opplistede bestemmelser. Endringen gjelder tilføyelse av plikt etter § 4-9 a om funksjonelt skille. Med funksjonelt skille etter § 4-9 a menes at aktiviteter knyttet til relevante aksessprodukter og -tjenester skilles ut i en driftsmessig uavhengig forretningsenhet atskilt fra tilbyders øvrige virksomhetsområder. Nærmere omtale av funksjonelt skille følger av § 4-9 a og merknaden til bestemmelsen i Prop. 69 L (2012–2013) om endringer i ekomloven. Tilsvarende utvidelse foreslås i *annet ledd*.

Til § 4-10 Regulering av sluttbrukertjeneste

Det foreslås en endring i § 4-10 om regulering av sluttbrukertjeneste. Det foreslås at henvisningen til § 4-11 fjernes, da denne bestemmelsen ble opphevet i 2013. Det foreslås videre å innta en henvisning til § 4-9 a om funksjonelt skille i oppramsingen, fordi det kan være aktuelt å pålegge sluttbrukerregulering selv etter innføring av et eventuelt funksjonelt skille.

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

Til § 6-2 Tillatelse til bruk av frekvenser

Det foreslås et *nytt sjette ledd annet punktum* som fastsetter at frekvenstillatelse også kan nektes utstedt dersom tilhørende konsesjon etter kringkastingsloven ikke utstedes.

Etter gjeldende rett kan myndigheten etter ekomloven § 6-2 sjette ledd nekte å gi tillatelser til bruk av frekvenser i det elektromagnetiske frekvensspekteret når det følger av hensyn angitt i annet ledd. Ved tildeling av frekvenser skal det etter annet ledd tas hensyn til effektiv bruk av samfunnets ressurser gjennom bærekraftig konkurranse, fri bevegelighet av tjenester, teknologi- og tjenestenøytralitet og harmonisert bruk av frekvenser.

Det foreslås at det også presiseres i ekomloven § 6-2 sjette ledd nytt annet punktum at myndigheten kan nekte å utstede en tillatelse dersom tillatelse etter kringkastingsloven ikke utstedes. Det vises til Ot.prp. nr. 107 (2001–2002) om lov om endringer i lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting kapittel 2.4.3, hvor det fremgår at frekvenskonsesjonen og anleggskonsesjonen skal gis samlet og vil utgjøre et integrert hele. Sammenhengen mellom kringkastings- og ekomregelverket tilsier at det ikke skal utstedes frekvenstillatelse dersom det ikke også utstedes anleggskonsesjon etter kringkastingsloven.

Til § 6-4 a Frekvenstillatelser til kringkasting

Det foreslås at gjeldende annet ledd siste punktum som fastsetter at «[m]yndigheten kan trekke tillatelsen tilbake når tildelte frekvenser ikke lenger nyttes etter sitt formål eller dersom tillatelsen etter kringkastingsloven bortfaller» flyttes til tredje ledd og slås sammen med ny regel om tilbaketrekking av tillatelser til kringkasting som tildeles etter prinsippene i § 6-2. *Nytt tredje ledd* presiserer at myndigheten kan trekke enhver frekvenstillatelse til kringkasting tilbake når tildelte frekvenser ikke lenger nyttes etter sitt formål eller dersom tillatelsen etter kringkastingsloven bortfaller. Gjeldende annet ledd siste punktum gjelder etter sin ordlyd kun for såkalte «direktetildelte» frekvenstillatelser. Bakgrunnen for endringsforslaget er behovet for å presisere at tilbakekallsregelen skal gjelde både for såkalt «direktetildelte» frekvenstillatelser til kringkasting etter denne bestemmelsen og «ikke-direktetildelte» frekvenstillatelser for kringkasting etter § 6-2. Med ikke-direktetildelte frekvenstillatelser menes tillatelser som er tildelt f.eks. etter forutgående auksjoner eller lignende.

Sammenhengen mellom kringkastings- og ekomregelverket tilsier at tilbyder ikke har rett til å beholde frekvenstillatelsen dersom kulturmyndigheten har trukket tilbake konsesjon etter kringkastingsregelverket. Det vises til Ot.prp. nr. 107 (2001–2002) om lov om endringer i lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting kapittel 2.4.3, hvor det fremgår at frekvenskonsesjonen og anleggskonsesjonen skal gis samlet og vil utgjøre et integrert hele. Anleggskonsesjon og frekvenstillatelse er ofte utstedt samtidig, og bruk av frekvensressursene forutsetter at innehaver innehar en tilhørende anleggskonsesjon. I de fleste tilfeller vil det derfor ikke være effektiv utnyttelse av frekvensressursene dersom ressursene vedvarer å være tildelt en tilbyder som ikke lenger innehar en anleggskonsesjon.

Endringsforslaget er imidlertid utformet som en «kan-regel» og innebærer at ekommyndigheten ikke har plikt til å trekke tilbake frekvenstillatelsen i ethvert tilfelle der anleggskonsesjon bortfaller. Dersom kulturmyndigheten f.eks. trekker tilbake anleggskonsesjonen for et begrenset tidsrom, vil ekommyndigheten ha anledning til å kunne avvente saksforløpet knyttet til kulturlovgivningen. Det er ikke meningen at det skal være en automatikk i tilbaketrekkingen av frekvenstillatelsen der tillatelsen etter kringkastingsloven trekkes tilbake for et begrenset tidsrom. Ekommyndighetens avgjørelse vil fattes etter en skjønnsmessig vurdering i det enkelte tilfelle, der frekvensinnehaverens interesser må veies mot hensynet til samfunnets behov for effektiv utnyttelse av frekvensene.

Til § 6-5 Overdragelse ved salg eller ved utleie av tillatelse til bruk av frekvenser

Det foreslås et *nytt annet ledd annet punktum* som presiserer at endring i eiersammensetning eller eierstruktur skal anses som en overdragelse ved salg etter ekomloven. Presiseringen endrer ikke gjeldende rettstilstand, jf. Prop. 69 L (2012–2013) punkt 9.4.5, men er ment å klargjøre den.

Enhver endring i eiersammensetning eller eierstruktur vil imidlertid ikke anses som en overdragelse i lovens forstand. Forslaget innebærer at frekvensinnehaver har plikt til å underrette myndigheten om planlagt endring i eiersammensetning eller eierstruktur dersom den planlagte endringen kan ha en slik påvirkning på konkurransen i markedet at det er fare for at virkningen kan være konkurranseskadelig. Det er opp til myndigheten å ta stilling til om overdragelsen anses konkurranseskadelig. Tilbyder har imidlertid plikt til

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

å melde inn endringer av et slikt omfang eller av en slik karakter at den kan få negativ betydning for konkurransesituasjonen i markedet. Overdragelse av frekvensrettigheter som medfører at ny(e) eier(e) får sterk markedsposisjon, at ny(e) eier(e) får tilgang til alle frekvensressurser i et attraktivt frekvensbånd, eller kommer i konflikt med eventuelle frekvenstaksbegrensninger, skal åpenbart meldes inn. I tillegg vil også andre overdragelser som kan få uheldige virkninger for konkurransesituasjonen omfattes. Motsetningsvis følger at det ikke er nødvendig å varsle myndigheten om endringer i eiersammensetning eller eierstruktur som åpenbart ikke har særlig betydning for konkurransesituasjonen i markedet.

Frekvensinnehaver er selv ansvarlig for å gjøre en vurdering av om en endring i eiersammensetning eller eierstruktur må antas å ha vesentlige konkurransemessige konsekvenser. Er innehaver i tvil bør myndigheten underrettes.

For å rydde opp i begrepsbruken foreslås *fjerde ledd første punktum* endret slik at det klart fremkommer at innehaver skal underrette myndigheten om planlagt utleie av frekvenser som kan ha konkurranseskadelig virkning. En slik endring vil klargjøre at vurderingskriteriet her er det samme som ved overdragelse etter annet ledd. Virkningen for konkurransen av overdragelse og langtids utleie kan være sammenfallende, og det ansees derfor hensiktsmessig å ha like vurderingskriterier. Det følger at merknaden til bestemmelsens annet ledd i Prop. 69 L (2012–2013) at «hva som anses konkurranseskadelig i en slik grad at det nektes beror på en konkret vurdering i den enkelte sak.» I tilfeller der frekvensene leies ut i en kort periode, så vil det bero på en konkret vurdering om utleien slår negativt ut for konkurransen. Merknaden til annet ledd gjelder tilsvarende.

Til § 7-3 Nummerportabilitet

Det foreslås en rettelse i ekomloven § 7-3 *annet ledd* om nummerportabilitet. Ved høring av forslag til endringer i ekomloven, jf. Prop. 69 L (2012–2013) ble det inntatt en bestemmelse om at myndigheten skal ha kompetanse til å fatte enkeltvedtak om å pålegge tilbyder å yte kompensasjon til sluttbruker ved forsinket portering eller misbruk av portering. Både i høringen og i merknadene til bestemmelsen slik disse fremgår av lovproposisjonen fremgår det klart at myndighetspålegg er knyttet til forsinkelse i forbindelse med portering. Ved en feil falt imidlertid ordet «forsinket» ut i selve lovteksten i proposisjonen, og endret derfor meningen med bestemmelsen. Begrepet «for-

sinket» inntas derfor i annet ledd slik at bestemmelsen regulerer forsinket portering.

Til § 9-3 Konsultasjonsprosedyre

Det foreslås i *første ledd* at også utkast til avgjørelser etter § 4-9 a som påvirker handelen mellom EØS-land skal konsulteres med sikte på europeisk harmonisering. Denne endringen er i tråd med EUs ekompakke.

Til § 10-6 Pålegg om retting og opphør av ulovlige forhold

Bestemmelsens *overskrift* foreslås endret til «pålegg om retting og opphør av ulovlige forhold» for bedre å reflektere bestemmelsens innhold.

I *fjerde ledd* foreslås for det første at begrepet «endring» erstattes med «opphør» for å bedre samsvare med det faktiske innhold i bestemmelsen. Videre foreslås det at tidsfristen for retting eller opphør endres fra «tidligst en måned etter at rettighetshaver er informert» til «umiddelbart eller innen en rimelig tidsfrist». Bakgrunnen for endringsforslaget er at gjeldende bestemmelse bygger på krav fastsatt i tillatelsesdirektivets artikkel 10.2. Dette punktet ble ved endring i direktiv 2009/140/EF erstattet med et nytt punkt 10.3, og det er derfor behov for å endre ekomloven tilsvarende. Med «innen en rimelig tidsfrist» menes ikke en standardisert frist. Myndigheten vil i det enkelte tilfellet kunne avgjøre hva som vil være en rimelig tidsfrist avhengig av sakens art og forholdets karakter. Dette innebærer at en eventuell frist for å gjennomføre et pålegg må tilpasses de forhold som kreves rettet eller endret.

Til § 10-9 Stenging

Det foreslås en utvidelse av ekomloven § 10-9 *første ledd*, slik at bestemmelsen også gir myndigheten adgang til å stenge andre installasjoner eller stanse bruk av annet utstyr som forstyrrer elektronisk kommunikasjon når fortsatt drift eller bruk kan medføre alvorlige trusler mot sikkerhet for liv eller helse.

Det har i praksis vist seg at det er et økende problem at det er forskjellige elektroniske innretninger som forstyrrer bruken av elektronisk kommunikasjon. Myndigheten har registrert tilfeller hvor f.eks. LED-belysning i nærhet til flyplasser har forstyrrer flytrafikken, og tilfeller hvor LED-belysning i tunneler har gjort det vanskelig å kommunisere over nødnett. Endringen i bestemmelsen er ment å gi myndigheten klarere hjemmel til

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

å kunne stenge andre installasjoner eller stanse bruk av annet utstyr enn elektronisk kommunikasjonsnett eller radio- og terminalutstyr, når dette kan medføre alvorlige trusler mot sikkerhet for liv eller helse. Departementet ser imidlertid at det også i andre tilfeller ville kunne være behov for stenging av annet utstyr eller installasjoner som forstyrrer elektronisk kommunikasjon når dette forårsaker skadelig interferens. Departementet opprettholder imidlertid forslaget om at bestemmelsen begrenses til å gjelde tilfeller hvor støyen kan medføre alvorlige trusler mot sikkerhet for liv eller helse, ettersom stenging er et svært inngripende virkemiddel. Hvorvidt støyen medfører alvorlige trusler mot sikkerhet for liv eller helse vil måtte bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfellet.

Når det gjelder stenging av utstyr som gir skadelig interferens, men der bruk ikke medfører alvorlige trusler, viser departementet til at der grensen for skadelig interferens er passert og det ikke er ting som tyder på at liv eller helse er truet, vil det normalt sett være litt bedre tid til å håndtere saken. Saken bør da kunne overlates til ansvarlig myndighet for angjeldende utstyrstype. Departementet opprettholder derfor at stenging eller stans i andre tilfeller enn der skadelig interferens kan medføre alvorlige trusler mot sikkerhet for liv eller helse, faller utenfor Nasjonal kommunikasjonsmyndighets kompetanseområde, og vil isteden være en sak for ansvarlig EMC-myndighet for angjeldende type utstyr.

I bestemmelsen er både begrepene «stenging» og «stans» benyttet. Det tilsiktes ingen realitetsforskjell ved bruk av begrepene, og stenging omfatter også stans i bruk av utstyr.

Støy og forstyrrelser vil kunne forekomme selv om utstyr og installasjoner tilfredsstiller alle tekniske krav i relevante harmoniserte standarder. Det vil da f.eks. kunne foreligge et tilfelle av inkompatibilitet. Dette kan tenkes løst ved å stramme inn på standarder, gjennom bruksbegrensninger, veiledning om bruk eller ved pålegg om stans i bruk.

Til § 10-12 Tilbakebetaling mellom tilbydere

Det følger av *første ledd* at tilbyder som har betalt for høy pris i forhold til en prisforpliktelse fastsatt i eller i medhold av ekomloven, kan kreve overprisen tilbakebetalt. Bestemmelsen er objektiv og innebærer at den som har krevd og fått en ulovlig høy pris, ikke skal ha rett til å beholde den ulovlige inntekten av overprisen. Formålet med bestemmelsen er å bidra til å forhindre «trene-

ring» som kan svekke utvikling av konkurranse i ekommerket, og at uenighet mellom tilbyderne om pris for tilgang til nett ikke skal ta unødig tid og ressurser å avgjøre. For å unngå tolkningstvil foreslås det en presisering i første ledd i tråd med gjeldende rett om at tilbakebetaling av overpris som følge av brudd på plikt til ikke-diskriminering også omfattes av bestemmelsen.

Krav om ikke-diskriminering, både alene og i kombinasjon med krav til regnskapsmessig skille, setter visse grenser for hvilken pris en regulert tilbyder kan ta, og må anses som en mild form for prisregulering der tilbyder selv fastsetter prisen. De grunnleggende hensynene bak regelen om tilbakebetaling gjør seg gjeldende også ved vedtak om ikke-diskriminering.

Krav til ikke-diskriminering kan også gjelde andre vilkår enn pris. Brudd på slike vilkår vil ikke føre til tilbakebetaling etter denne bestemmelsen.

Til § 10-13 Overtredelsesgebyr

Bestemmelsen gir hjemmel til at myndigheten kan ilegge en fysisk person eller et foretak overtredelsesgebyr dersom de forsettlig eller uaktsomt overtrer de bestemmelsene som fremgår.

I gjeldende første ledd nr. 2 fremgår det blant annet en hjemmel til å pålegge overtredelsesgebyr ved brudd på § 2-10 sjette ledd. Henvisningen er ment å gjelde femte ledd. Henvisningen i *første ledd nr. 2* foreslås endret i tråd med dette.

Til § 12-1 Gebyr og sektoravgift

Ekomloven § 12-1 om gebyr foreslås endret til også omfatte hjemmel til innkreving av sektoravgift. Det foreslås også en endring i bestemmelsens overskrift for å gjenspeile dette. Endringene foreslås på bakgrunn av Finansdepartementets Rundskriv R-112/15 av 7. oktober 2015 som presiserer skillet mellom gebyrer og sektoravgifter. I tillegg foreslås det at der navnet «Post- og teletilsynet» er benyttet i bestemmelsen erstattes dette med «Nasjonal kommunikasjonsmyndighet», for å gjenspeile at tilsynet 1. januar 2015 skiftet navn fra Post- og teletilsynet til Nasjonal kommunikasjonsmyndighet.

Gebyrordninger er ment brukt når et offentlig organ utfører en klart definert tjeneste overfor betaleren, og det ikke betales for noe annet eller mer enn den konkrete tjenesten. Et viktig prinsipp i den forbindelse er at betalingen ikke skal overstige kostnaden ved å produsere og levere tjenesten, og disse kostnadene ved en kostnads-effektiv drift skal dekkes fullt ut.

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

Sektoravgifter skal finansiere fellestiltak overfor en næring eller sektor og betales av aktører som tilhører eller har en nær tilknytning til sektoren, f.eks. for å dekke kostnadene ved tilsynsorganenes virksomhet. Hovedformålet med sektoravgiftene er helt eller delvis å finansiere utgiftene til bestemte tiltak. Satsene skal således fastsettes slik at sektoravgiften oppfyller sitt finansieringsformål, og deretter løpende justeres slik at finansieringen fortsatt blir ivaretatt. Sektoravgifter skal beregnes på grunnlag av samlede kostnader for tiltaket eller virksomheten etter fradrag for andre inntekter. Det skal heller ikke for sektoravgifter legges inn krav til overskudd i beregningsgrunnlaget.

Til § 12-3 Ekspropriasjon

Det foreslås en endring i *fjerde ledd første punktum* slik at flytteplikten etter ekomregelverket innskrenkes til å gjelde eier eller bruksberettiget som ikke er et organ for stat eller kommune. Dette vil avgrense regelen til å gjelde private eiere eller bruksberettigede til en eiendom.

Etter gjeldende bestemmelse har ekomtilbyder en plikt til for egen regning å flytte ekomnett og -utstyr, herunder bredbåndskabler, dersom grunneier eller bruksberettiget krever det og det er nødvendig av hensyn til en hensiktsmessig utnyttelse av eiendommen eller bruksretten. Bestemmelsen omfatter både private, kommunale og statlige grunneiere.

Veglova § 32 gir hjemmel til plassering av blant annet kraft- og telefonledninger. Det er i forskrift om ledninger i offentlig veg § 16 første ledd fastsatt at ledningseier er forpliktet til for egen regning å foreta endringer på ledningsanlegg, eller fjerne ledningsanlegget, dersom det er nødvendig av hensyn til veiinteressene. Bestemmelsen gjelder likt for alle ledningseiere uansett hva slags type ledning det gjelder. Offentlige veier er den viktigste traseen for fremføring av digital infrastruktur. I byområder kan det ofte være den eneste muligheten for fremføring av bredbåndskabler.

En kommune som både er veimyndighet og grunneier til en veistrekning, vil etter gjeldende rett kunne benytte enten vei- eller ekomregelverkets bestemmelser til å kreve ekomnett og -utstyr som ligger i kommunal vei, flyttet for eiers regning. Dette innebærer at en kommune kan kreve flytting av ekomkabler i kommunal vei på ekomtilbyders bekostning, også av andre hensyn enn veiinteressene. Et slikt annet hensyn kan f.eks. være når formålet er fremføring av egne ledninger i grunnen. En dobbelregulering kan

innebære at kommunene praktiserer dette ulikt, noe som kan skape uforutsigbarhet for ekomutbyggerne. Etter departementets syn er dette uheldig.

Departementet mener det kan være grunn til å skille mellom private og offentlige grunneiere eller bruksberettigede når det gjelder flytteplikt og det økonomiske ansvaret. Slik departementet oppfatter det er det i praksis enklere å få i stand avtaler om fremføring av infrastruktur mellom utbygger og private grunneiere eller bruksberettigede, når regelverket gir mulighet for pålegg om flytting av utstyret dersom det er nødvendig av hensyn til en hensiktsmessig utnyttelse av eiendommen eller bruksretten. Det er dermed ønskelig å videreføre gjeldende bestemmelse for private eiere eller bruksberettigede.

Når det gjelder kommunal eller statlig grunneier eller bruksberettiget, er det andre hensyn som gjør seg gjeldende som etter departementets syn må vektlegges. I St.meld nr. 19 (2008–2009) punkt 6.5.2 fremgår det bl.a. at det offentlige har et viktig ansvar både som planstyrer og grunneier for å legge til rette for fremføring og videre utbygging av bredbånd, mobil og kringkasting i hele landet:

«Staten har óg eit viktig ansvar for å leggje til rette for framføring og vidare utbygging av elektronisk kommunikasjon over heile landet, både som planstyresmakt og som grunneigar. Offentlege verksemdar rår over eigedomar og areal som er viktige ressursar for framføring av til dømes fiberliner, mobilkommunikasjon og kringkasting. Gjennom å spele ei aktiv rolle som tilretteleggjar for framføring av elektronisk kommunikasjon kan offentlege verksemdar medverke til at Noreg får ei rask og samfunnsøkonomisk gunstig utbygging av gode, rimelege og framtidsette elektroniske kommunikasjonstenester. Raske og pålitelege kommunikasjonstenester er ein føresetnad både for fornying, utvikling av e-forvaltning og ikkje minst for at innbyggjarane skal kunne utnytte det elektroniske tenestetilbodet.»

Departementet foreslår at det i større grad legges til rette for dette ved at statlig eller kommunal eier eller bruksberettiget ikke skal ha den særlige adgangen etter ekomregelverket til å kreve flytting for tilbyders regning av hensyn til hensiktsmessig utnyttelse av eiendommen eller bruksretten. Dette vil skape større forutberegnelighet for ekomutbyggere og tilrettelegge bedre for utbygging av nødvendig infrastruktur.

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

Det er et klart mål å sikre at alle innbyggere i Norge skal kunne ta i bruk moderne digitale tjenester og det er derfor viktig at det legges til rette for tilgang til bredbånd med høy hastighet. For å oppnå dette er det av betydning å legge til rette for et godt samarbeid mellom utbyggerne av ekominfrastruktur og kommunene og staten. Videre er det viktig å legge bedre til rette for fremtidig utbygging av ekominfrastruktur. Departementet foreslår derfor å begrense flytteplikten og dermed også ledningseiers økonomiske ansvar etter ekomloven i de tilfeller det offentlige krever flytting av ledningsanlegg og flyttingen er begrunnet i en hensiktsmessig utnyttelse av eiendommen eller bruksretten.

Forslaget er ikke ment å gripe inn i vegmyndighetens kompetanse etter vegloven.

Til § 12-4 Straff

Bestemmelsen fastsetter at forsettlig eller uaktsom overtredelse av nærmere opplistede bestem-

melser kan straffes med bøter eller fengsel inntil seks måneder.

I gjeldende første ledd nr. 2 fremgår det blant annet en hjemmel til å pålegge bøter eller fengsel ved brudd på § 2-10 sjette ledd. Henvisningen er ment å gjelde femte ledd. Henvisningen i *første ledd nr. 2* foreslås endret i tråd med dette.

Samferdselsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster, i samsvar med et vedlagt forslag.

A

Forslag

til lov om endringer i ekomloven

I

I lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon gjøres følgende endringer:

§ 1-5 nr. 9 skal lyde:

9. radioutstyr: et elektrisk eller elektronisk produkt, som enten alene eller sammen med ekstrautstyr, for eksempel en antenne, tilsiktet utstråler eller mottar radiobølger for radiokommunikasjon eller radiobestemmelse.

§ 1-5 nr. 17 skal lyde:

17. samlokalisering: felles bruk av infrastruktur eller *felles bruk av* tilhørende fasiliteter som brukes eller kan bli brukt til plassering av utstyr for elektronisk kommunikasjon.

§ 2-6 første ledd skal lyde:

Tilbyder som tilbyr sluttbruker en elektronisk kommunikasjonstjeneste som gir mulighet for å foreta innenlandsk anrop til ett eller flere nummer i den nasjonale nummerplanen, skal sikre at sluttbruker kan foreta anrop til nødnettenes nødmeldingstjeneste. *Tilbyder plikter å rute eCall til valgt mottakssentral for nødanrop. eCall er et system for automatisk eller manuell varsling av trafikkulykker eller andre nødsituasjoner fra kjøretøy til en mottakssentral.*

§ 2-6 tredje ledd skal lyde:

Tilbyder som nevnt i første ledd og tilbyder av elektroniske kommunikasjonsnett som brukes til levering av tjeneste som nevnt i første ledd, skal for egen regning sikre at telefonnummer, sluttbrukers navn og nødvendige opplysninger for geografisk lokalisering av nødanrop overføres for alle anrop til nødnetten. *Tilbyder plikter også å sikre overføring av datasett ved eCall til valgt mottakssentral for nødanrop.* Det samme skal gjelde selv om sluttbruker har avtale om hemmelig telefonnummer eller har reservert seg mot fremvisning av anropende nummer hos oppringt sluttbruker.

§ 2-6 femte ledd skal lyde:

Myndigheten kan gi forskrifter om anrop til nødmeldingstjeneste, herunder om plikt til å viderefremme anrop ved bruk av SMS og om geografisk lokalisering av nødanrop. *Myndigheten kan også gi forskrifter og treffe enkeltvedtak om eCall, og en videreutvikling av eCall basert på internasjonale standarder. Myndigheten kan i forskrift eller enkeltvedtak gjøre unntak fra plikten til eCall i særlige tilfeller.*

§ 2-7 skal lyde:

§ 2-7 *Vern av kommunikasjon og data*

Tilbyder skal gjennomføre nødvendige sikkerhetstiltak for vern av kommunikasjon og data i egne elektroniske kommunikasjonsnett og *-tjenester.*

Tilbyder skal uten ugrunnet opphold og senest innen 24 timer varsle abonnent eller bruker dersom det foreligger

1. *særlig risiko for brudd på sikkerheten,*
2. *sikkerhetsbrudd som har skadet eller ødelagt lagrede data, eller*
3. *sikkerhetsbrudd som har krenket personvernet til abonnent eller bruker.*

Varsling av abonnent eller bruker etter annet ledd nr. 3 er ikke nødvendig der tilbyder overfor myndigheten har dokumentert at tilfredsstillende tekniske beskyttelsestiltak er gjennomført for dataene omfattet av sikkerhetsbruddet.

Tilbyder plikter å varsle myndigheten straks i tilfeller omfattet av annet ledd nr. 1 og 3.

Trafikkdata, lokaliseringsdata og data nødvendige for å identifisere abonnenten eller brukeren skal slettes eller anonymiseres så snart de ikke lenger er nødvendig:

1. til kommunikasjons- eller faktureringsformål
2. for å oppfylle plikten etter § 2-7 a til å lagre data eller
3. for å oppfylle andre krav fastsatt i medhold av lov.

Annen behandling av slike data krever samtykke fra bruker.

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

Myndigheten kan gi forskrifter om vern av kommunikasjon og data.

Ny § 2-16 skal lyde:

§ 2-16 *Nettnøytralitet*

Myndigheten kan i forskrift gi regler om nettnøytralitet. Med nettnøytralitet menes at all internettrafikk skal behandles likt uavhengig av avsender, mottaker, utstyr, applikasjon, tjeneste eller innhold.

§ 3-4 første og annet ledd skal lyde:

Tilbyder som har sterk markedsstilling skal pålegges en eller flere særlige plikter som følger av §§ 4-1, 4-4, 4-5, 4-6, 4-7, 4-8, 4-9, 4-9 a og 4-10.

Myndigheten kan i særlige tilfeller pålegge tilbyder som har sterk markedsstilling plikter utover det som følger av §§ 4-1, 4-4, 4-5, 4-6, 4-7, 4-8, 4-9, 4-9 a og 4-10. I slike tilfeller skal EFTAs overvåkningsorgan konsulteres.

§ 4-10 første punktum skal lyde:

Når plikter etter §§ 4-1 til 4-9 a ikke vil være tilstrekkelig for å legge til rette for bærekraftig konkurranse, kan myndigheten pålegge tilbyder med sterk markedsstilling i sluttbrukermerkene vilkår for tilbud av sluttbrukertjeneste.

§ 6-2 sjette ledd skal lyde:

Myndigheten kan nekte å gi tillatelse etter første ledd når det følger av hensyn som angitt i annet ledd. *Myndigheten kan også nekte å gi tillatelse dersom det ikke utstedes tilhørende konsesjon etter kringkastingsloven.*

§ 6-4 a annet og nytt tredje ledd skal lyde:

Frekvenstillatelse gjelder for samme geografiske område som tillatelse gitt etter kringkastingsloven. Direktetildelte frekvenstillatelser kan ikke overdras etter § 6-5.

Myndigheten kan trekke tilbake tillatelse etter annet ledd og frekvenstillatelse til kringkasting etter § 6-2 når tildelte frekvenser ikke lenger nyttes etter sitt formål, eller dersom tillatelsen etter kringkastingsloven bortfaller.

§ 6-5 annet ledd skal lyde:

Før salg finner sted, skal innehaver underrette myndigheten om den planlagte overdragelsen. *Innehaver skal også underrette myndigheten om planlagt overdragelse i form av endringer i eiersammensetning eller eierstruktur dersom overdragelsen kan ha konkurranseskadelig virkning.* Myndigheten kan gi pålegg om at overdragelsen skal skje i samsvar med fastlagte prosedyrer, samt på en måte som bidrar til å sikre konkur-

ransen og harmonisert bruk av frekvensene i tråd med nasjonal frekvensplan. Myndigheten kan nekte salg av frekvenser for å hindre konkurranseskadelig virkning.

§ 6-5 fjerde ledd skal lyde:

Innehaver skal underrette myndigheten om planlagt utleie av frekvenser som kan ha konkurranseskadelig virkning. Myndigheten kan nekte utleie av frekvenser for å hindre konkurranseskadelig virkning.

§ 7-3 annet ledd skal lyde:

Myndigheten kan ved enkeltvedtak pålegge tilbyder å yte kompensasjon til sluttbruker ved *forsinket* tilbyderportering eller ved misbruk av portering.

§ 9-3 første ledd skal lyde:

Når avgjørelse etter § 3-2 annet ledd, § 3-3, § 3-4 første ledd, § 4-1 fjerde ledd, § 4-2 annet ledd og § 4-9 a vil kunne påvirke handelen mellom EØS-landene, skal et begrunnet forslag sendes til EFTAs overvåkningsorgan for konsultasjon med sikte på europeisk harmonisering. EFTAs overvåkningsorgan og andre berørte myndigheter innenfor EØS-området kan kommentere forslaget innen en frist på en måned etter konsultasjonsprosedyrens start.

§ 10-6 overskriften skal lyde:

§ 10-6 *Pålegg om retting og opphør av ulovlige forhold*

§ 10-6 fjerde ledd skal lyde:

Krav om retting eller *opphør* etter første ledd kan *kreves iverksatt umiddelbart eller innen en rimelig tidsfrist* etter at rettighetshaver er informert om at forholdet er i strid med krav fastsatt i eller i medhold av denne lov.

§ 10-9 første ledd skal lyde:

Myndigheten kan stenge elektronisk kommunikasjonsnett og –tjeneste og stanse bruk av radio- og terminalutstyr når det ikke foreligger nødvendig tillatelse etter denne lov, når pålegg etter § 10-6 og § 10-7 ikke er oppfylt, eller når fortsatt drift eller bruk kan medføre alvorlige trusler mot sikkerhet for liv eller helse eller forårsake skadelig interferens. *Myndigheten kan også stenge andre installasjoner eller stanse bruk av annet utstyr som forstyrrer elektronisk kommunikasjon når fortsatt drift eller bruk kan medføre alvorlige trusler mot sikkerhet for liv eller helse.* Manglende betaling av overtredelsesgebyr etter § 10-13 kan også føre til stenging.

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

§ 10-12 første ledd skal lyde:

Tilbyder som har betalt for høy pris i forhold til en prisforpliktelse fastsatt i eller i medhold av denne lov, kan kreve overprisen tilbakebetalt. *Dette gjelder også overpris som følge av brudd på plikten til ikke-diskriminering.*

§ 10-13 første ledd nr. 2 skal lyde:

2. overtrer forskrift gitt med hjemmel i §§ 2-1 til 2-9, § 2-10 *femte ledd*, § 2-12, § 2-14, § 2-15, §§ 4-1 til 4-8, § 4-14, § 5-1, § 6-2, § 6-5, §§ 7-1 til 7-4, § 8-1, § 10-3 eller § 10-5

§ 12-1 skal lyde:

§ 12-1 *Gebyr og sektoravgift*

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan kreve gebyr og sektoravgift til dekning av kostnader knyttet til forvaltningsoppgaver etter denne lov.

Gebyr og sektoravgift kan pålegges tilbydere av elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester og aktører i markeder for utstyr for elektronisk kommunikasjon. Det samme gjelder den som får tilgang til frekvens-, nummer-, navn- og adresseressurser.

Pålegg om å betale gebyr og sektoravgift skal dekke *Nasjonal kommunikasjonsmyndighets* relevante kostnader. Utgifts- og inntektssiden av *Nasjonal kommunikasjonsmyndighets* budsjett skal offentliggjøres årlig.

Pålegg om gebyr og sektoravgift er tvangsgrunnlag for utlegg.

Myndigheten kan gi forskrifter om gebyr og sektoravgift.

§ 12-3 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Eier eller bruksberettiget *som ikke er et organ for stat eller kommune*, kan kreve at elektronisk kommunikasjonsnett og utstyr for elektronisk kommunikasjon flyttes eller fjernes fra eiendommen dersom dette er nødvendig av hensyn til en hensiktsmessig utnyttelse av eiendommen eller bruksretten.

§ 12-4 første ledd nr. 2 skal lyde:

2. overtrer forskrift gitt med hjemmel i § 2-3, §§ 2-7 til 2-9, § 2-10 annet og *femte ledd*, eller § 2-13, § 6-2, § 7-1 eller § 8-1

II

Lov 21. juni 1963 nr. 23 om vegar § 32 første ledd første punktum skal lyde:

Elektrisk eller annen *kraftledning, ledning for elektronisk kommunikasjon*, vass-, kloakk- eller annen ledning eller renne av alle slag, løypestreng, taubane eller privat skinnegang eller feste for ledning m.m. som nemnt, må ikkje utan særskilt løyve leggest over, under, langs eller nærare offentlig veg enn 3 meter frå vegkant, målt vassrett.

III

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelser til forskjellig tid.

Endringer i ekomloven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

B

Forslag

til vedtak om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2015/2120 om tilgang til et åpent internett og internasjonal gjesting, og gjennomføringsforordning 2015/2352 om mobiltermineringstakster

I

Stortinget samtykker i godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 92/2016 av 29. april 2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2015/2120 og gjennomføringsforordning (EU) 2015/2352.

